

**PLAN UPRAVLJANJA OKOLIŠEM I
DRUŠTVENIM ASPEKTIMA ZA
PROJEKAT
REKONSTRUKCIJA RASKRSNICE M6 I
M17 U MJESTU TASOVČIĆI**

Srpanj 2018

SADRŽAJ

SAŽETAK	5
1. UVOD.....	9
2. METODOLOGIJA I CILJEVI ESMP-A.....	10
3. OPIS LOKACIJE.....	11
3.1. SIGURNOST NA CESTI I PODACI O PROMETU	12
4. OPIS PROJEKTA	13
5. USLOVI OD POSEBNOG ZNAČAJA	15
5.1. GEOGRAFSKI USLOVI	15
5.2. KLIMATSKI USLOVI.....	16
5.3. KVALITET ZRAKA.....	17
5.4. VODE I KVALITET VODA	17
5.5. NIVOI BUKE	18
5.6. TLO I NAMJENA ZAMLJIŠTA.....	19
5.7. FLORA I FAUNA	19
5.8. ZAŠTIĆENA PODRUČJA	20
5.9. KULTURNO HISTORIJSKO I PRIRODNO NASLJEĐE	20
6. OPIS MOGUĆIH UTICAJA ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA, IZVOĐENJA, KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA.....	22
6.1. UTICAJ ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA.....	22
6.2. UTICAJ ZA VRIJEME IZVOĐENJA RADOVA.....	24
6.3. UTICAJ ZA VRIJEME KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA	27
6.4. POZITIVNI UTICAJI.....	27
6.5. MJERE POBOLJŠANJA.....	29
7. MJERE UBLAŽAVANJA.....	30
7.1. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI PRIJE POČETKA GRAĐEVINSKIH RADOVA	31
7.1.1. Izvođač	31
7.2. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI IZGRADNJE	32

7.2.1.	Upravljanje okolišem	32
7.2.2.	Zdravlje i sigurnost.....	33
7.2.3.	Promet i sigurnost na cestama	35
7.2.4.	Sigurnost gradilišta	37
7.2.5.	Otkup zemljišta, nedobrovoljno preseljenje i ekonomski premještaj.....	37
7.3.	MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI KORIŠTENJA.....	37
7.4.	SAŽETAK MJERA UBLAŽAVANJA UTICAJA.....	38
8.	PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA	47
9.	IMPLEMENTACIJA I IZVJEŠTAVANJE	54
9.1.	IMPLEMENTACIJA PROJEKTA	54
9.2.	PROCES IZVJEŠTAVANJA	54
9.2.1.	Izvođač radova – JP Ceste FBiH.....	54
9.2.2.	Nadzorni inžinjer – JP Ceste FBiH.....	55
9.2.3.	JP Ceste FBiH – Svjetska banka	55
10.	JAVNA RASPRAVA I OBJAVA INFORMACIJA.....	55
10.1.	JAVNA RASPRAVA	55
10.2.	OBJAVA INFORMACIJA	55
10.3.	MEHANIZMI ZA PRITUŽBE	56
11.	ZAHTJEVI ZA POČETAK RADOVA	57
11.1.	SOCIJALNI ASPEKTI.....	58
<i>PRILOZI</i>	59
PRILOG 1.	FORMULAR ZA PRITUŽBE	60
PRILOG 2.	TABELA ZA REGISTRACIJU PRIJEMA PRITUŽBI.....	61
PRILOG 3.	ZAPISNIK S JAVNE RASPRAVE.....	62

LISTA SLIKA

Slika 1: Geografski položaj projekta.....	11
Slika 2: Pregleda situacija šireg područja sa lokacijom projekta	12
Slika 2: Karta intenziteta prometa, PGDS u 2015	13
Slika 4: Situacija projektovane kružne raskrsnice	14
Slika 5: Geografska karta šireg područja sa lokacijom projekta.....	15
Slika 6: Ruže vjetrova.....	17

Slika 7: Korištenje zemljišta šireg prostora projekta.....	19
Slika 8: Pozicija raskrsnice u odnosu na park prirode Hutovo Blato	20
Slika 9 Približna vazdušna udaljenost o nacionalnih spomenika u odnosu na raskrsnicu	22
Slikae 10: Regulacija prometa za vrijeme gradnje podhodnika	25
Slika 11: Regulacija prometa za vrijeme izgradnje kružnog toka	26

LISTA TABELA

Tabela 1: Mjere poboljšanja	29
Tabela 2: Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima (ESMP)	38
Tabela 3: Program monitoring okoliša i socijalnih pitanja	48

LISTA SKRAĆENICA

<i>BiH</i>	- <i>Bosna I Hercegovina</i>
<i>CFD</i>	- <i>Centralna komisija za registar pritužbi</i>
<i>CSOP</i>	- <i>Plan organizacije gradilišta</i>
<i>EIB</i>	- <i>Evropska Investicijska Banka</i>
<i>EIA</i>	- <i>Procjena uticaja na okoliš</i>
<i>EMP</i>	- <i>Program upravljanja okolišem</i>
<i>ESMF</i>	- <i>Okvir upravljanja okolinskim i društvenim aspektima</i>
<i>ESMP</i>	- <i>Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima</i>
<i>EP</i>	- <i>Okolišna dozvola</i>
<i>FBH</i>	- <i>Federacija Bosna i Hercegovina</i>
<i>FMoET</i>	- <i>Federalno ministarstvo okoliša I turizma</i>
<i>HNC</i>	- <i>Hercegovačko-Neretvanski Kanton</i>
<i>IFI</i>	- <i>Međunarodne finansijske institucije</i>
<i>MP</i>	- <i>Glavni projekat</i>
<i>MPCA</i>	- <i>Plan upravljanja za incidentna dešavanja</i>
<i>OP</i>	- <i>Operativne politike Svetske Banke</i>
<i>PAP</i>	- <i>Osobe pod uticajem projekta</i>
<i>PPE</i>	- <i>Lična zaštitna oprema</i>
<i>PC Roads FBH – JP Ceste Federacije BiH</i>	
<i>RAP</i>	- <i>Akcijski plan preseljenja</i>
<i>RPF</i>	- <i>Okvir politike preseljenja</i>
<i>TD</i>	- <i>Tenderska Dokumentacija</i>
<i>TMP</i>	- <i>Plan upravljanja prometom</i>
<i>WB</i>	- <i>Svjetska banka</i>
<i>WMP</i>	- <i>Plan Upravljanja građevinskim otpadom</i>
<i>AEHS</i>	- <i>Godišnji izvještaj o okolišu, zdravlju i sigurnosti</i>

SAŽETAK

UVOD I CILJEVI ESMP-a

Rekonstrukcija raskrsnice na magistralnim cestama M-17 (Mostar-granica Rep.Hrvatska) i M-6 (Čapljina-Stolac) u mjestu Tasovčići općina Čapljina (Projekt) za koji je kreiran ovaj ESMP, jedan je od pod-projekata u sklopu Projekta modernizacije cestovnog sektora FBiH koji sufinancira Svjetska banka i EIB. Rekonstrukcija raskrsnice u mjestu Tasovčići je svrstan u projekat B kategorije prema Operativnim politikama (4.01. Procjena uticaja na okoliš) Svjetske Banke kao I prema procedurama definisanim u ESMF. Kao takav, ovaj projekat zahtijeva izradu ESMP, a prema važećem lokalnom zakonu, ovaj projekat ne zahtijeva izdavanje vodne dozvole, procjenu uticaja na okoliš I okolišnu dozvolu, od strane federalnog ili kantonalnog nivoa vlasti JP Ceste FBiH će osigurati sve potrebne lokalne dozvole za ovaj Projekt.

OPIS LOKACIJE I PROMETA

Projekat se nalazi na raskrsnici magistralnih cesta M-17, dionica Tasovčići – Čapljina i M-6, dionica Vitina – Tasovčići u općini Čapljina mjesto Tasovčići. Raskrsnica se nalazi u blizini i na važnim cestama za Čapljinu i čitavu BH. Prema podacima JP Ceste FBH, u periodu od 2009. do 2013. godine bilo je 16 saobraćajnih nesreća sa lakiom i ozbiljnim povredama, a 14 sa materijalnom štetom. Najbliži relevantni brojač prometa je br.609 ugrađen u mjestu Domanovići, dionica Tasovčići-Masline (4 km istočno od raskrsnice), a podaci prikupljeni sa uređaja pokazuju da je PGDS u 2014. godini iznosio 4320 vozila.

OPIS PROJEKTA

Raskrsnica je projektovana kao srednje jednotračna kružna raskrsnica u ruralno/urbanoj sredini sa vanjskim radijusom R=22,5m. Odvodnja kružne raskrsnice je riješena na dva načina. Sa magistralne ceste M17 voda se kupi u betonske jarke, te iz njih u separator ulja I masti I na kraju u upojni bunar. Sa magistralne ceste M16 I kružne raskrsnice voda se kupi u rigole I slivnike, te se PEHD cijevima Ø300 vodi u separator ulja I masti I na kraju u upojni bunar. U zoni kružne raskrsnice projektovane su pješačke staze širine 1,6m. Prelazak pješaka preko magistralne ceste M17 je riješen podhodnikom.

USLOVI OD POSEBNOG ZNAČAJA

Ova raskrsnica se nalazi u dolini rijeke Neretve na 9 metara nadmorske visine, jedan kilometar sjeverno od ušća rijeke Bregave u Neretvu. Prema podacima stanice za monitoring "Čapljina" prosječna godišnja temperatura zraka iznosi $14,1^{\circ}\text{C}$. Prosječna temperatura zraka najhladnijeg mjeseca, januara je $5,9^{\circ}\text{C}$, a najniža izmerena temperatura je $-14,2^{\circ}\text{C}$ u istom mjesecu. Prosječna količina padavina na istoj mjerenoj stanici, tokom višegodišnjeg perioda, iznosi 1156 mm godišnje. Najkišniji mjesec je decembar sa prosječnim padavinama od 161 mm, a najniža količina padavina je u julu, kada je prosječna količina padavina samo 32 mm.

Prema ruži vjetrova sa stanice za monitoring Čapljina, vidljiva je dominacija vjetrova iz pravca sjevera (bura) i juga (jugo). Rijeka Neretva je najbliži vodotok, oko 150 metara zračne udaljenosti od lokacije projekta. Na osnovu činjenice da nema značajnih zagađivača, i da je jedini zagađivač cestovni promet na širem području, može se smatrati da je kvalitet zraka dobar. U neposrednoj blizini projektnog područja nalaze se uglavnom objekti za poslovne i stambene namjene (kuće) koji su izloženi prometnoj buci i u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke spada u četvrtu zonu, gdje su dozvoljeni nivoi buke 60 dBA tokom dana i 50 dBA tokom noći. Najbliže zaštićeno područje je Park prirode Hutovo Blato, koji se nalazi na oko kilometar zračne udaljenosti od lokacije projekta.

UTICAJI PRIJE POČETKA RADOVA

Društveno ekonomski uticaji: kružna raskrsnica je dio Integriranog Akcionog plana preseljenja (RAP), za koji je obavljena javna rasprava, a objavljen je u martu 2016. godine. Prema integriranom RAP-u, manji dijelovi (1-7%) 12 privatnih i 5 javnih parcela, uključujući jedan pomoćni objekat će biti eksproprijsani. Pored toga, na 3 privatne parcele (za svaku parcelu će biti eksproprijsano 1% od ukupne površine) će se izvršiti ekonomski premještaj prema objavljenom RAP-u.

UTICAJI ZA VRIJEME IZVOĐENJA RADOVA

Glavni uticaji povezani sa građevinskim radovima uključuju: emisije iz mašina koja se koristi na gradilištu, proizvodnja prašine zbog radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, utjecaj na tlo i vodu od slučajnih curenja i izlivanja i uticaj na sigurnost. Izvođač je obavezan, prema odredbama ovog ESMP-a, da izvrši bazna istaživanja bioloških i prirodnih resursa specifičnih za gradilište i da prilagodi mjere ESMP-a i njihovu provedbu na osnovu rezultata istaživanja.

Uticaj na prometnu sigurnost i protok prometa: zagušenje prometa i zastoj na dionici ceste - očekuje se da će povećano prometno opterećenje uzrokovati zagušenja i zastoje na magistralnim cestama (M-17 i M-6) tokom izvođenja radova. Za vrijeme izvođenja radova vršit će se iskop rovova, uključujući i ostale zemljane radove i privremeno skladištenje građevinskog materijala. Uticaji na sigurnost stanovništva: Uticaj prisustva radnika je mali, jer prema lokalnoj praksi neće biti organizovan radni kamp. Sigurnost lokalnog stanovništva može biti ugrožena zbog blizine gradilišta.

Društveno-ekonomski uticaj: Ne očekuje se da će biti potrebno privremeno zauzimanje bilo kojeg zemljišta u privatnom vlasništvu za smeštaj građevinskih mašina i odlaganje materijala. Građevinske mašine i materijali će biti raspoređeni pored ceste na zemljištu u vlasništvu Investitora. Očekuju se uticaji vezani za ograničen pristup za tri stambena objekta, jednom manjem poslovnom objektu i jednoj zoni za rekreaciju. Uticaji će biti privremeni, a uzrokovani su parkiranjem teških građevinskih mašina i zbog odlaganja građevinskog otpada.

Međutim, ako bi za vrijeme izvođenja radova bilo potrebno privremeno zauzimanje privatnog zemljište, to će biti dogovorenog sa odgovarajućim vlasnicima zemljišta, a nadoknada će biti isplaćena u skladu sa odredbama utvrđenim u dokumentima Integrisani Akcioni plan preseljenja (Integrisani RAP) i Okvir politike preseljenja (RPF) prije ulaska u posjed. Očekuju se nove poslovne mogućnosti za lokalna preduzeća, kao što su prevoznici, dobavljači i drugi pružaoci usluga. Ovaj uticaj se smatra kratkoročnim i malim zbog malog obima građevinskih radova. Očekuju se negativni uticaji na životne uslove tokom izgradnje: povećanje buke, odlaganje otpada i kratkotrajni prekidi instalacija.

MJERE ZA UBLAŽAVANJE NEGATIVNIH UTICAJA

Mjere ublažavanja negativnih uticaja su usmjerene na glavne identifikovane uticaje tokom izvođenja radova, kao što su emisija iz građevinskih mašina koji se koriste na gradilištu, stvaranje prašine uslijed radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, uticaj na vode i zemljište uslijed incidentnog curenja i izljevanja i uticaj na sigurnost, upravljanje otpadom, uticaj na životne uslove, privremeno zauzimanje zemljišta i ograničen pristup parcelama, uticaji na lokalni promet.

PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA

Mjere praćenja okoliša se odnose na glavne identifikovane uticaje tokom izvođenja radova, kao što su emisije iz građevinskih mašina koji se koriste na gradilištu, prašina zbog izvođenja radova, potencijalno povećanje nivoa buke i vibracija, uticaji na tlo i vode od incidentnih curenja i izlivanja i uticaj na sigurnost, uticaj od odlaganja otpada, uticaj na uslove života, privremeno zauzimanje zemljišta i ograničen pristup parcelama, uticaj na lokalni promet.

PROVEDBA I IZVJEŠTAVANJE

JP Ceste FBH je implementator Projekta i bit će odgovoran za provedbu i usklađenost Projekta sa ESMP-om. Izvođač će biti odgovoran za provedbu mjera za ublažavanje negativnih uticaja na okoliš tokom izvođenja radova.

JAVNA RASPRAVA I OBJAVA INFORMACIJA

Nacrt ESMP-a je objavljen i dostupan javnosti na lokalnom jeziku na stranicama JP Ceste FBiH od 04.07.2018. godine. Javna rasprava je najavljena na web stranici JP Ceste FBiH 09.07.2018. i na web stranici Općine Čapljina 09.07.2018., a u lokalnim novinama (Večernji List) najavljena je 11.07.2018. godine. Javnoj raspravi koja je održana 23.07.2018. godine u Čapljinji u Sali Općinskog Vijeća prisustvovalo je 7 zainteresiranih subjekata, a Zapisnik sa javne rasprave nalazi se u Prilogu ovog dokumenta.

Evidencija o javnoj raspravi, odnosno pritužbama predstavljenim na javnoj raspravi, evidentiraju se u Registru pritužbi, a mišljenja i prijedlozi javnosti uključuju se u završni ESMP.

Nakon javne rasprave dokument je ponovo objavljen na web stranici JP Cesta FBiH.

Mehanizam za rješavanje pritužbi

Pored institucionalno dostupnih redovnih i vanrednih pravnih okvira i postojećih institucionalnih kanala, JP Ceste FBiH će osigurati i formirati poseban Mehanizam za rješavanje pritužbi u saradnji i sa direktnom uključenošću općina pod čijom administrativnom ovlasti se provodi Projekt, u ovom slučaju je to Općina Čapljina.

Uslovi za početak izvođenja radova

Izvođač će uspostaviti bazu podataka početnih mjerena prije početka radova. Baza podataka će uključivati podatak o kvalitetu zraka, kvalitetu površinskih voda, pregled lokacije za sve ugrožene i endemične vrste i drugi podatci iz oblasti zaštite životne okoline u zoni direktnih i indirektnih uticaja.

Izvođač će pripremiti Plan organizacije gradilišta(CSOP) koji se sastoji od Plana provedbe ovog ESMP-a, Plan upravljanja građevinskim otpadom (WMP), Studije sigurnosti (uključujući Elaborat zaštite na radu i Elaborat zaštite od požara i eksplozija) i Plan preusmjerenja prometa (TMP) , prije početka radova.

Društveni aspekt:

- Implementacija integrisanog RAP-a;
- Isplata naknade u skladu sa odredbama RAP-a prije ulaska u posjed.

1. UVOD

Prema smjernicama i zahtjevima iz Okvir upravljanja okolinskim i društvenim aspektima (ESMF je objavljen i dostupan javnosti na lokalnom jeziku na web stranici JP Ceste FBH u martu 2016.godine, <http://www.jpcfbih.ba/bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38>), za ovo gradilište pripremljen je Plan upravljanja okolišem i društvenim aspektima (ESMP).

Javno poduzeće Ceste Federacije Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu JP Ceste FBH) pokrenulo je sveobuhvatni Program "Modernizacija magistralnih cesta u Federaciji Bosne i Hercegovine" (Program) kako bi se do 2020.g. osigurala odgovarajuća cestovna infrastruktura. U tu je svrhu zatraženo od Vlade FBiH osiguranje kreditnih sredstava od međunarodnih finansijskih institucija (IFI).

U okviru gore spomenutog sveobuhvatnog Programa, Javno Preduzeće Ceste FBiH (JP Ceste FBH), društvo s ograničenom odgovornošću u punom vlasništvu Vlade FBiH, pokrenulo je inicijativu za Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH. FBiH je podnijela zahtjev za kredit / zajam od Evropske investicijske banke (EIB) i Svjetske banke (WB) u ukupnom iznosu od 103,38 milijuna EURA za financiranje navedenog Projekta.

Projekt modernizacije cestovnog sektora FBiH se sastoji od nekoliko malih i srednje velikih investicija uključujući:

1. Rekonstrukcija ceste uključuje:
 - radove na završetku izgradnje magistralne ceste M17.3 Neum-Stolac (ukupne dužine 32,9 km);
 - izgradnju trećih traka za spora vozila (ukupne dužine 40 km na osam (8) dionica magistralnih cesta);
 - rekonstrukciju kolovozne konstrukcije, korekciju osovine (ukupno 18 km na pet (5) dionica magistralnih cesta, gdje se korekcija osovine obavlja na samo jednoj dionici u ukupnoj dužini od 1 km),
 - rekonstrukciju tri (3) tunela (ukupne dužine 1,86 km);
 - rekonstrukciju sedam (7) mostova (ukupne dužine 0,55 km).
2. Intervencije na poboljšanju cestovne sigurnosti: Rekonstrukcija raskrsnica koje su klasificirane kao „crne tačke“ na magistralnim cestama, sveukupno njih devet (9)
3. Institucionalne reforme: Upravljanje cestom u FBiH s posebnim naglaskom na održivost investicija i sigurnost na cestama;
4. Podrška implementaciji projekta: nadzor nad izgradnjom i izgradnja kapaciteta JP Ceste FBiH.

Rekonstrukcija raskrsnice na magistralnim cestama M-17 (Mostar-granica Rep.Hrvatska) i M-6 (Čapljina-Stolac) u mjestu Tasovčići općina Čapljina (Projekt) za koji je pripremljen ovaj ESMP, je pod-projekat uključen u grupu pod-projekata sufinansiranih od Svjetske banke i EIB-a.

2. METODOLOGIJA I CILJEVI ESMP-A

Rekonstrukcija raskrsnice u mjestu Tasovčići je svrstan u projekat B kategorije prema Operativnim politikama (OP 4.01. Procjene uticaja na okoliš) Svjetske Banke kao I prema procedurama definisanim u ESMF. Kao takav, ovaj projekat zahtjeva izradu ESMP, a prema važećem lokalnom zakonu, ovaj projekat ne zahtjeva izdavanje vodne dozvole, procjenu uticaja na okoliš I okolišnu dozvolu od strane federalnog ili kantonalnog nivoa vlasti.¹ JP Ceste FBiH će osigurati sve potrebne lokalne dozvole za ovaj Projekt.

Ovaj ESMP ima za cilj identifikovati sve potencijalne okolišne i društvene uticaje povezane s aktivnostima na ovom projektu. Kao takav, ESMP uključuje mjere ublažavanja svih identifikovanih potencijalnih uticaja koje se poduzimaju kroz različite faze projekta uključujući pripremu, izvođenje radova i puštanje u upotrebu objekta. Mjere definisane u ovom ESMP-u trebale bi izbjegći, neutralizirati ili umanjiti štetne uticaje na okoliš i društveni aspekt, ako ne u potpunosti, barem na prihvatljivom nivou.

ESMP identificira izvodivo moguće i ekonomične mjere koje mogu smanjiti potencijalne negativne uticaje na okoliš i društveni aspekt na prihvatljiv nivo. Ako mjere ublažavanja nisu moguće, isplative ili dovoljne, kao zadnju mjeru treba uključiti naknadu.

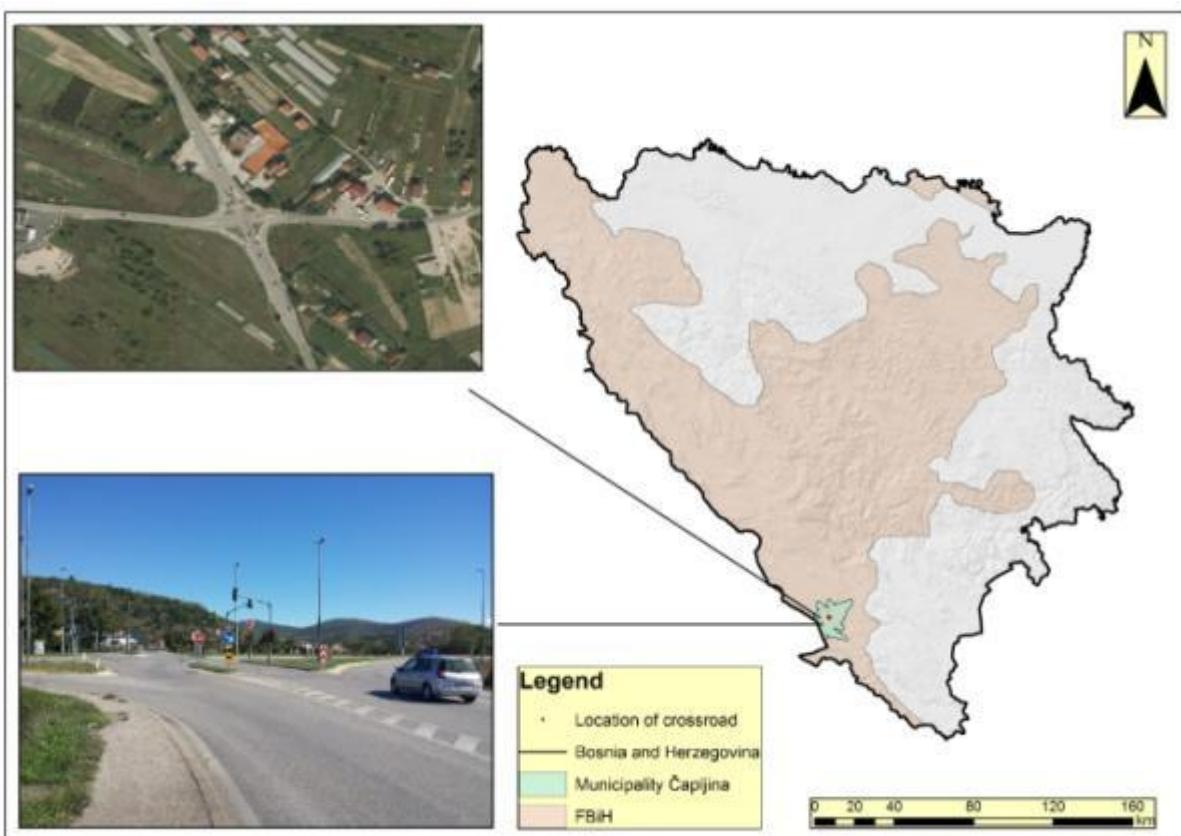
Kako bi se osiguralo provođenje mera ublažavanja, u potpunosti ili djelomično, ESMP definiše plan praćenja koji će se provoditi tokom određenih faza provedbe projekta. Praćenje tokom provedbe projekta pruža informacije o ključnim okolišnim i društvenim aspektima projekta, posebno o okolišnim i društvenim aspektima projekta, te o efikasnosti mera ublažavanja. Prije početka izvođenja radova, u skladu sa zahtjevima iz ESMP-a i minimalnim zahtjevima za praćenje, koji su opisani u tabeli dolje, bez ograničenja na ove zahtjeve, Izvođač mora pripremiti detaljni popis mera ublažavanja i parametara koji se prate.

¹ U Federaciji BiH, izrada Procjena uticaja na okoliš je definisana u Pravilniku o pogonima i postrojenjima za koje je obavezna procjena utjecaja na okoliš i pogonima i postrojenjima koji mogu biti izrađeni i pusteni u rad samo ako imaju okolinsku dozvolu (Sl.novine Federacije BiH br.19/04). U Srednjebosanskom kantonu, izdavanje Okolišne dozvole je regulisano u Pravilnik o pogonima i po trojenjima koja obavezno moraju imati okolišnu dozvolu (Službene novine SBK br. 5/06).

3. OPIS LOKACIJE

Projekat se nalazi na raskrsnici magistralnih cesta M-17, dionica Tasovčići - Čapljina i M-6, dionica Vitina - Tasovčići u općini Čapljina naselje Tasovčići. Raskrsnica je locirana u blizini i na važnim prometnim pravcima za Čapljinu i čitavu BiH. Glavna magistralna cesta M-17 koja prolazi kroz raskrsnicu je dio južnoevropskog koridora E73 koji povezuje Centralnu Evropu, odnosno Mađarsku i istočnu Hrvatsku sa BiH i Jadranskim morem u luci Ploče, i to je jedan od najvažnijih cestovnih pravaca u državi. Magistralna cesta M-6 povezuje granični prelaz Gorica prema Hrvatskoj i granični prelaz Klobuk prema Crnoj Gori.

Slika 1: Geografski položaj projekta

Izvor: JP Ceste F BiH (Oktobar 2016.)

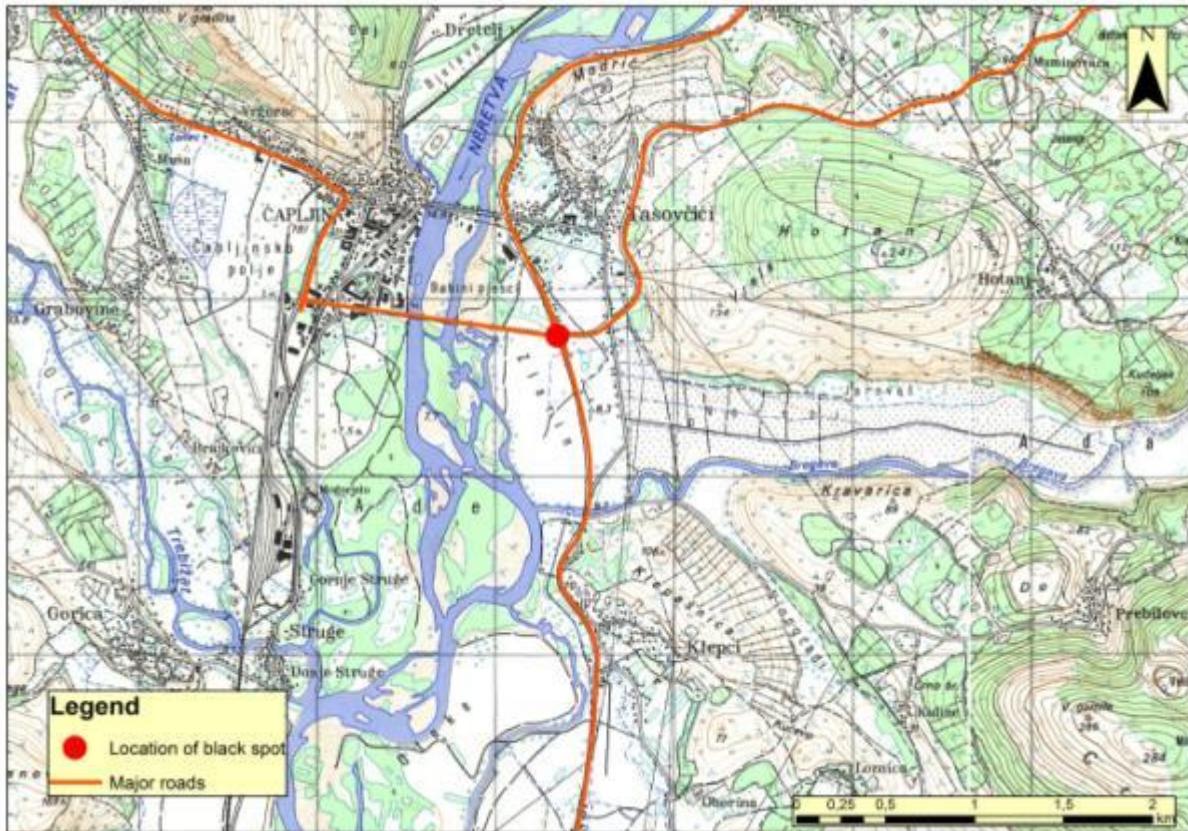
Raskrsnica se nalazi jedan kilometar istočno od centra Čapljine, 3,5 km od starog grada Počitelj (jedan od najvažnijih istorijskih gradova i turističkih atrakcija u Hercegovini), a jedan kilometar sjeverno od Prirodnog parka Hutovo Blato.

U blizini raskrsnice se nalaze stambeni objekti, koji su uglavnom prizemne, jednospratne i dvospratne kuće. Ostatak okolnog zemljišta oko raskrsnice je pretežno prvaklasno poljoprivredno zemljište.

Važnost raskrsnice za lokalnu zajednicu ogleda se kroz činjenicu da je ovo najbrži i najprikladniji način za mještane da dođu do Mostara koji je obrazovni, zdravstveni i administrativni centar regije.

Na slici 2 prikazana je lokacija raskrsnice u širem području na topografskoj karti.

Slika 2: Pregleda situacija šireg područja sa lokacijom projekta

Izvor: JP Ceste F BiH

3.1. SIGURNOST NA CESTI I PODACI O PROMETU

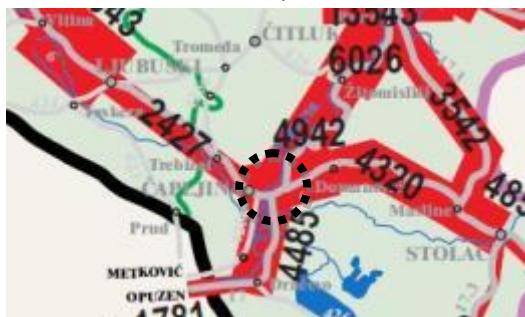
Kao što je ranije rečeno, raskrsnica predstavlja važnu tačku za ljudi koji putuju iz pravca Sarajeva i Mostara do Jadranskog mora i granice Hrvatske, kao i za stanovnike lokalne zajednice koji putuju u Mostar i Stolac ili na Jadransku obalu. Pored toga, tehnički elementi postojeće raskrsnice omogućavaju vozilima da razvijaju velike brzine, što ugrožava sve učesnike u prometu, čime je raskrsnica registrovana kao opasno mesto na mreži magistralnih cesta u FBiH.

Prema raspoloživim podacima Ministarstva unutrašnjih poslova i pripadajućih policijskih odjeljenja, u periodu od 2009. do 2013. godine desilo se 16 nesreća sa lakšim i težim povredama, a 14 sa materijalnom štetom. U navedenom vremenskom periodu nisu zabilježene nesreće sa smrtnim ishodom.

Iako postoji samo jedan pješački prelaz na raskrsnici, lokalno stanovništvo tvrdi da nije bilo nesreća na cesti koje uključuju pješake.

JP Ceste FBH je ugradilo automatske uređaje za brojanje prometa duž magistralne prometne mreže u cijeloj FBiH. Brojanje se vrši od 2005. godine, a posljednji izvještaj² je objavljen 2016. godine s podacima za prethodnu godinu. Na osnovu ovih informacija, najbliži relevantni broj prometa je broj 609-Domanovići, dionica Tasovčići-Masline (4 km istočno od raskrsnice), a podaci prikupljeni sa uređaja pokazuju da je u 2014. godini PGDS iznosio 4320 vozila (slika 3).

Slika 2: Karta intenziteta prometa, PGDS u 2015

Izvor: JP Ceste F BiH

4. OPIS PROJEKTA

Glavni projekat za rekonstrukciju raskrsnice na magistralnim cestama M-17 (Mostar-granica Rep. Hrvatska) i M-6 (Čapljina-Stolac) u Tasovčićima u općini Čapljina ugovoren je od strane JP Ceste FBiH, a pripremljen od strane firme Integra doo Mostar u 2015. godini. Projektni zadatak je uključivao projektovanje nove kružne raskrsnice koja bi osigurala optimalne tokove prometa i njihove kapacitete i povećala sigurnost korisnika cesta.

Raskrsnica je projektovana kao kružna raskrsnica sa jednom trakom u ruralnom / urbanom okruženju sa spoljnjim radijusom $R = 22,5$ m.

Širina kolovozne trake kružne raskrsnice iznosi 6,5m sa projektovanim poprečnim padom od 2% prema vani. Širina srednjeg prometnog otoka koji omogućava prolazak dugačkih vozila iznosi 2,5m, tako da je unutrašnji radius kružne raskrsnice $R=16,00$ m. Krakovi ulaz/izlaz za pravce Mostar-Čapljina i Meković-Stolac su projektovani kao trocentrične krivine. Širina

² "Brojanje prometa na magistralnim cestama u Federaciji BiH u 2015", JP Ceste FBiH, Sarajevo 2016

ulaznih traka u kružnu raskrsnicu iznosi 4,50 m, a širina izlaznih traka je 5,00m. Širina razdjelnog otoka na ulazu je 4,50m.

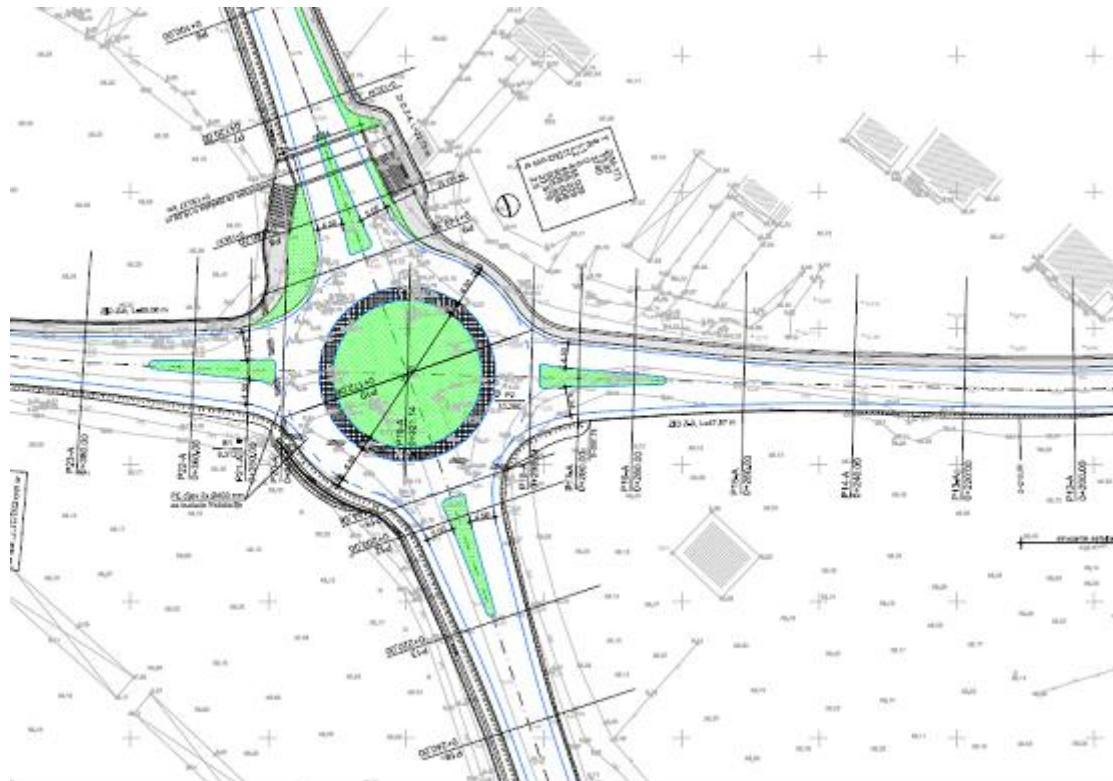
Za kružnu raskrsnicu urađena je kontrola brzine prolaska osobnog vozila kroz raskrsnicu I ona iznosi 37,60 km/h što zadovoljava propise za ovaj tip kružne raskrsnice (37-39 km/h).

Niveleta na oba magistralna pravca projektovana je tako da poduzni pad ceste ide od centra raskrsnice prema krakovima u rasponima 0,35-0,65 %.

Odvodnja oborinske vode na raskrsnici riješena je na dva načina. Sa magistralne ceste M17 voda se kupi u betonske jarke odakle ide dalje do separatora ulja I masti, a nakon prečišćavanja u upojni bunar. Oborinska voda sa magistralne ceste M6 I projektovane kružne raskrsnice se kupi u slivnike, a dalje PEHD cijevima Ø300 ide do separatora ulja I masti I na kraju u upojni bunar.

U zoni kružne raskrsnice, projektovane su pješačke staze širine 1,6m. Prelazak pješaka preko magistralne ceste M17 je riješen podhodnikom dimenzija: širina-5,0m, visina-3,0m, i dužina-15,0m.

Slika 4: Situacija projektovane kružne raskrsnice

Izvor: Glavni projekat „Rekonstrukcija raskrsnice na magistralnim cestama M-17 (Mostar-granica Rep.Hrvatska) i M-6 (Čapljina-Stolac) u Tasovčićima“, mart 2015

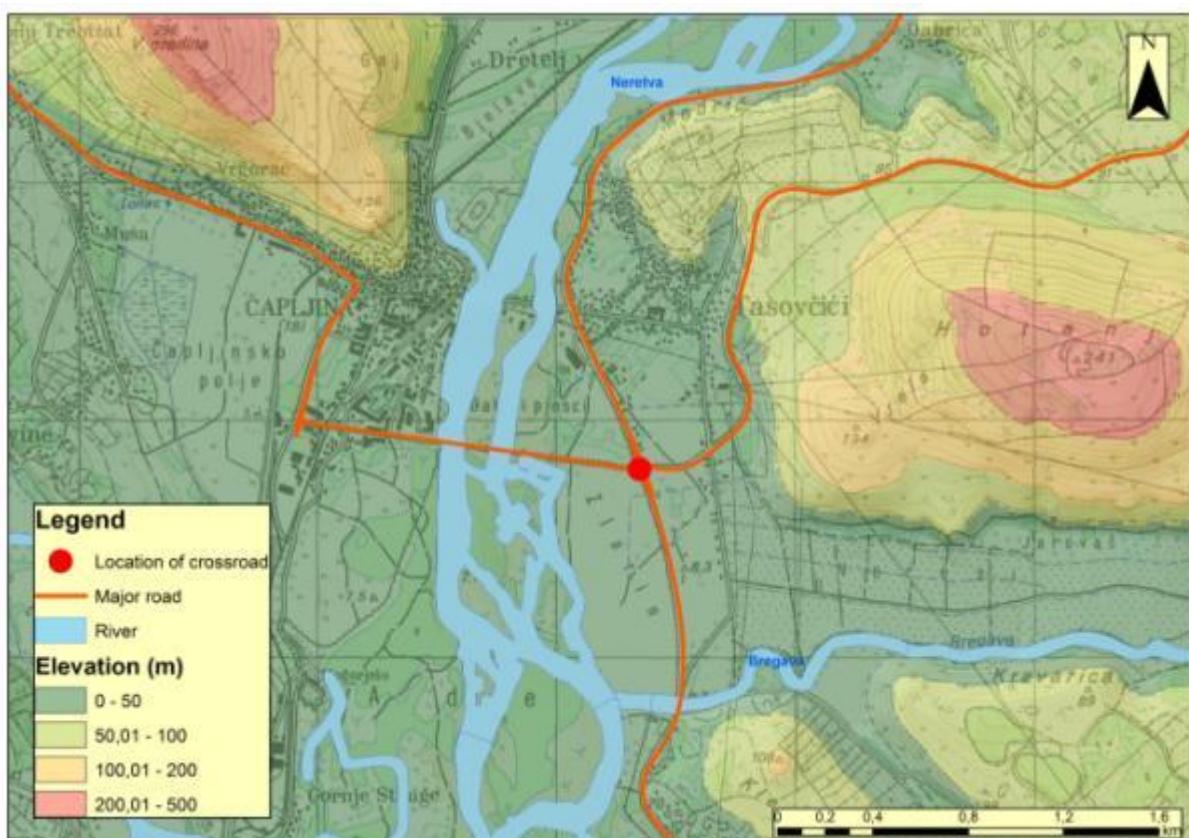
5. USLOVI OD POSEBNOG ZNAČAJA

5.1. GEOGRAFSKI USLOVI

Predmetna raskrsnica nalazi se u dolini rijeke Neretve na 9 metara nadmorske visine, jedan kilometar sjeverno od ušća rijeke Bregave u Neretvu. Zbog hipsometrijskih karakteristika može se zaključiti da se lokacija nalazi na izuzetno ravnom terenu, kao što je prikazano na slici 5.

Geološke karakteristike lokacije karakterišu kvartarni aluvijalni i močvarni sedimenti. Predstavljeni su sitnozrnnim i krupnozrnnim šljunkom - rijetko pijeskom, koji se javljaju u neravnomjernim slojevima sa čestim pojavama pjeskovite gline. Lokacija se nalazi na dobro propusnim stijenama, što treba uzeti u obzir tokom izvođenja građevinskih radova.

Slika 5: Geografska karta šireg područja sa lokacijom projekta

Izvor: JP Ceste FBiH

5.2. KLIMATSKI USLOVI

Klimatske karakteristike predmetne oblasti, koja je dio sliva rijeke Neretve, određuju se geografskim položajem, reljefom, nadmorskom visinom i blizinom Jadranskog mora, odnosno Sredozemnog mora.

S obzirom da je najveći utjecaj na klimu, pored geografskog položaja, odnos između kopna i mora, kao i reljefne karakteristike kao što su nadmorska visina, ovo područje sa nadmorskom visinom od oko 9 metara i prosječnom temperaturom najtoplijeg mjeseca od 22°C spada u klimatski tip Csa (prema Köppen). To je vrsta mediteranske klime koju karakteriše suha i vruća ljeta dok su zime blage i kišne.

Cijela oblast je pod direktnim uticajem morskog zraka. Zbog blizine Jadranskog mora, koji tokom zime zrači toplotu akumuliranu tokom letnjih meseci, prosječne temperature zraka u zimskim mjesecima su prilično visoke. Jesen je toplij od proljeća.

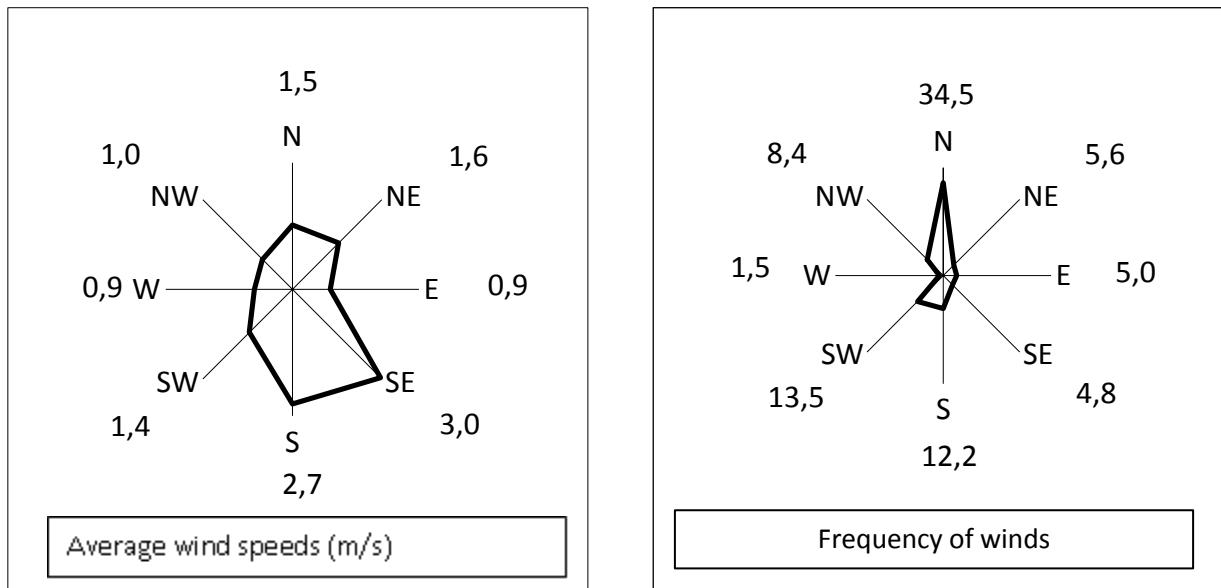
Na stanici za monitoring "Čapljina" prosječna temperatura najtoplijeg mjeseca, jula, je $24,7^{\circ}\text{C}$, dok je apsolutno najviša izmjerena temperatura $41,0^{\circ}\text{C}$. Prosječna godišnja temperatura zraka je $14,1^{\circ}\text{C}$. Prosječna temperatura zraka najhladnijeg mjeseca, januara je $5,9^{\circ}\text{C}$, a najniža izmerena temperatura je $-14,2^{\circ}\text{C}$ u istom mjesecu.

Prosječne padavine na istoj monitoring stanici, tokom višegodišnjeg perioda, iznosi 1156 mm godišnje. Najkišovitiji mjesec je decembar sa prosječnim padavinama od 161 mm, a najniža količina padavina je izmjeran u julu, kada je prosječna količina padavina samo 32 mm.

Iz ruže vjetrova na monitoring stanici Čapljina vidljiva je dominacija vjetrova iz pravca sjevera (bura) i juga (jugo). Bura je jak sjeverni vjetar koji puše sa kopna. Puše u naletima i donosi hladan i suh zrak koji suši zemlju i snižava temperaturu. Pojavljuje se iznenada, u hladnijem dijelu godine, iako se može pojaviti i tokom cijele godine.

Jugo je vjetar koji puše sa jugoistoka i donosi toplo i kišovito vrijeme. Može da se pojavi u bilo koje doba godine i veoma je uobičajen u jesenskom, zimskom i proljetnom periodu. Obično duva nekoliko dana i donosi obilne padavine.

Slika 6: Ruže vjetrova

Izvor: Prostorni plan općine Čapljina, Ecoplan, 2012

5.3. KVALITET ZRAKA

Nije vršeno posebno mjerjenje kvaliteta zraka za ovu lokaciju, niti za ovo područje. Sudeći po lokaciji raskrsnice, može se zaključiti da je najveće i jedino zagađenje zraka od prometa na magistralnoj cesti, i u blizini raskrsnice nema drugih većih zagađivača zraka. I na širem području nema značajnih zagađivača zraka. Kvalitet zraka u velikoj meri zavisi od udaljenosti od izvora zagađenja i protoka zraka, kao i od konfiguracije terena. Konfiguracija terena je povezana sa protokom zraka i mijenja njegov smjer i brzinu, ali također utiče na brzinu izmjene zraka. Zbog snažnih sjevernih vjetrova tokom cijele godine i široke doline teško da se zagađenje može zadržati duže vrijeme.

Najbliža monitoring stanica za praćenje kvaliteta zraka je u Mostaru, gdje se vrši monitoring od 1998. godine, a podatke prikuplja i objavljuje Federalni hidrometeorološki zavod. Ne postoje podaci o kvalitetu zraka na predmetnoj lokaciji, ali na osnovu geografskih karakteristika i činjenice da nema značajnih zagađivača, a jedini zagađivač je cestovni promet na širem području, može se smatrati da je kvalitet zraka dobar. Izvođač će provesti bazna mjerjenja za praćenje kvalitete zraka prije početka izvođenja radova.

5.4. VODE I KVALITET VODA

Rijeka Neretva je najbliži vodotok, oko 150 metara zračne udaljenosti od lokacije projekta. Vode šireg područja, uključujući rijeku Neretvu, pripadaju slivu Jadranskog mora. Rijeka Neretva je najduža i najveća rijeka u slivu Istočnog Jadrana i najvažnija rijeka u Hercegovini.

Izvor rijeke Neretve se nalazi na visini od 1.095 metara, ispod planine Zelengora i Lebršnika u BiH i protiče kroz BiH u dužini od 203 kilometara, a poslednjih 22 kilometra prolazi kroz Hrvatsku. Od izvora do ušća, Neretva teče od jugoistoka do sjeverozapada i na taj način predstavlja sjevernu granicu Hercegovine. Neretva je u gornjem toku u kanjonu, sve do Počitelja, gdje izlazi iz kanjona i počinje da teče kroz dolinu.

Dolina u donjem toku Neretve prostire se okomito na Dinaride, koji su formirani neotektonskim pokretima u toku poslednje orogeneze, formirajući okvir od planinskih masiva sa nekoliko probaja, čiji su obodi sa iznenadnom promjenom nagiba i vrste stijene.

Rijeka Neretva je ugrožena ljudskim aktivnostima, kao što su industrija, poljoprivreda, nesanitarno odlaganje otpada i ispuštanje neprečišćenih otpadnih voda.

Pritoka Neretve, rijeka Bregava, protiče u blizini, na udaljenosti od oko 960 metara. Izvor Bregave je Bitunja, a ulijeva se u rijeku Neretvu nakon 35 km toka. Zbog svoje ljepote, brojnih vodopada i raznovrsnih bioloških života predstavlja jednu od najvažnijih rijeka na ovom području. Voda rijeke Bregave klasifikovana je kao klasa I što znači da se ova voda u svom prirodnom stanju može koristiti (sa eventualnom dezinfekcijom) kao voda za piće i za uzgoj ribe pastrmke (riba prve klase).

Na osnovu Zakona o zaštiti prirode FBiH, općina Čapljina je zaštitila ovu rijeku u Prostornom planu Čapljine. Djelimično u gornjem toku (vodopadi, mlinovi itd. uglavnom na području Stoca) zaštićena je različitim instrumentima, kao i izvor rijeke. Rijeka Bregava ima posebnu vrijednost, a predio osjetljivost i ljepotu, na koje treba posvetiti posebnu pažnju. Sve planirane aktivnosti u ovoj oblasti moraju biti u skladu sa mjerama zaštite kako bi se očuvala cjelokupna oblast i njen značaj za pripadajuće opštine.

Izvođač će prije početka radova, izvršiti osnovna mjerena kvaliteta vode.

5.5. NIVOI BUKE

Nije bilo praćenja nivoa buke u blizini Projektnog područja; stoga ne postoje dostupni osnovni podaci o uticaju buke na životnu sredinu.

Najveći izvor buke, uopšte, je promet. U neposrednoj blizini Projektnog područja nalaze se uglavnom objekti za poslovne potrebe i stambene namjene (kuće) koji su izloženi prometnoj buci i u skladu sa Zakonom o zaštiti od buke spada u četvrtu zonu, gde su dozvoljeni nivoi buke 60 dBA tokom dana i 50 dBA tokom noći. Ne postoje osjetljivi objekti (bolnice, lječilišta itd.) u okolini na koja bi mogao uticati povećani nivo buke.

5.6. TLO I NAMJENA ZAMIJIŠTA

Većina zemljišta u okolini planiranog projekta je poljoprivredno zemljište prve kategorije, što znači visok nivo kvaliteta zemljišta, kao što je Fluvisol. U blizini raskrsnice nalazi se nekoliko individualnih stambenih objekata, uglavnom privatnih prizemnih, jednospratnih i dvospratnih kuća. U blizini je i nekoliko komercijalnih objekata i sportskih terena.

Slika 7: Korištenje zemljišta šireg prostora projekta

Izvor: JP Ceste FBiH

5.7. FLORA I FAUNA

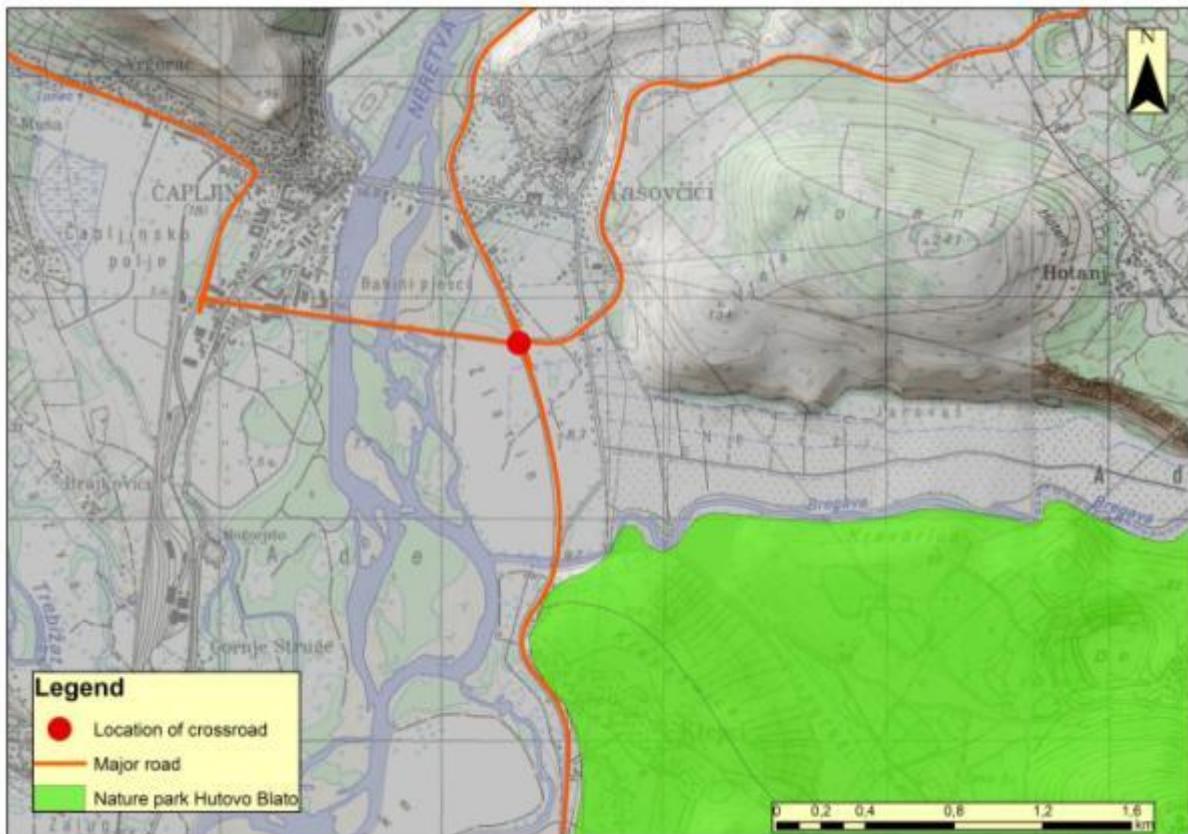
Prostor na kojem je smještena delta rijeke Neretve, sa geografskim položajem i velikom raznolikošću ekosistema (močvarna, hidrološka, podzemna..) i uvrštena je u svjetski register područja sa najvećom bioraznolikošću (drugi najveći u Evropi). U skladu sa velikim brojem istraživanja, koja su provedena na ovom području, prirodni park Hutovo Blato smatra se da se na širem području nalazi preko 600 specijalnih vaskularnih biljaka od kojih je 28 posebnih i endemičnih. Što se tiče faune, 163 ptičije vrste i 24 riblje su registrovane na ovom prostoru.

Ne postoje podaci o flori i fauni za prostor na kojem se nalazi predmetna raskrsnica.. Međutim, Izvođač radova će izvršiti pregled lokacije kao osnovu koja je potrebna za monitoring prije početka radova.

5.8. ZAŠTIĆENA PODRUČJA

Lokacija projekta se ne nalazi unutar zaštićenih zona. Najbliža zaštićena zona je park prirode Hutovo Blato, lociran cca 1 km od raskrsnice Park prirode neće biti direktno ugrožen gradnjom zbog svoje udaljenosti.

Slika 8: Pozicija raskrsnice u odnosu na park prirode Hutovo Blato

Izvor: Nacrt Prostornog plana FBiH 2008.-2028.

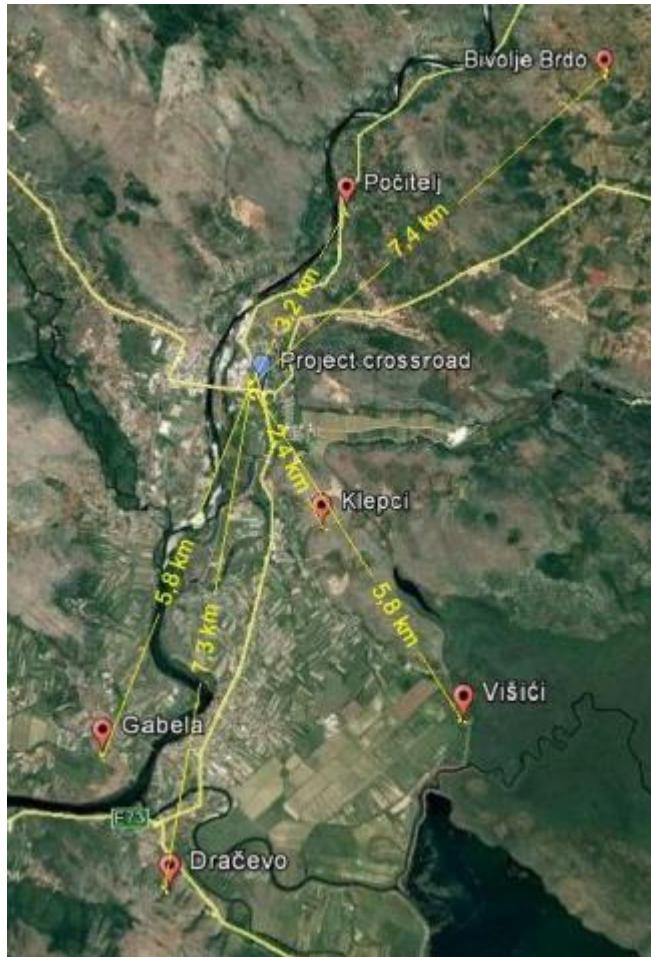
5.9. KULTURNO HISTORIJSKO I PRIRODNO NASLJEĐE

Park prirode Hutovo Blato spomenut u pragatu 5.8 zaštićeno područje, u blizini predmetne lokacije. Rijeka Neretva je takođe u blizini /cca 75 m udaljena od raskrsnica/, ali radovi će se odvijati izvan zaštićene zone rijeke Neretve. Radovi na rekonstrukciji mogu imati indirektni uticaj na rijeku.

U skladu sa zaključcima komisije za zaštitu nacionalnih spomenika Općine Čapljina postoji devet nacionalnih spomenika i to:

1. Crkva Preobraženja Hristovog u Klepcima, u općini Čapljina, Bosna i Hercegovina, crkva je Srpske pravoslavne crkve, i pripada Eparhiji zahumsko-hercegovačkoj i primorskoj. Crkva je nacionalni spomenik Bosne i Hercegovine, zajedno sa zgradom škole i grobljem.
2. Gabela nr. Čapljina, arheološko nalazište
3. Most Klepci, historijska građevina
4. Pašića kula je stambeni objekat iz perioda osmanlijske vlasti, u Bivoljem Brdu,, stambeni objekat
5. Počitelj, je naseljeno mjesto
6. Rimska vila u Višićima nalazila se u naselju Višići. Arheološko područje Kućišta – Rimska vila (Villa Rusticae), sa ostacima iz rimskog antičkog perioda, ranog i kasnog srednjeg vijeka (slavensko naselje i groblje).
7. Kulina na rijeci Krupi, ili Rt kula, je fortifikacijski objekat iz osmanlijskog perioda u naselju Dračevo
8. Mogorjelo je jedinstven arheološki spomenik iz rimskog doba, dobro očuvana stara rimska villa rustica
9. Crkva Uspenija Presvete Bogorodice u Gabeli

Nijedan od spomenutih spomenika se ne nalazi u blizini predmetnog projekta, tako da se ne očekuje uticaj na kulturno historijsko naslijeđe.

Slika 9 Približna vazdušna udaljenost o nacionalnih spomenika u odnosu na raskrsnicu

Izvor: JP Ceste FBiH

6. OPIS MOGUĆIH UTICAJA ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA, IZVOĐENJA, KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA

6.1. UTICAJ ZA VRIJEME PRIPREMNIH RADOVA

Društveno-ekonomski uticaj

Projekta kružne raskrsnice projekat rekonstrukcije raskrsnice je dio integrisanog Akcioni plana preseljenja (RAP) koji je javno objavljen u martu 2016. Kao što je objašnjeno u integrisanom RAP-u manji dijelovi (1-7%) od 12 privatne i 5 javnih površina, uključujući jedan pomoćni objekat biće eksproprijsano. Nadalje, na 3 privatna zemljišta (1% ukupne površine će biti eksproprijsano), ekonomski premještaj će se provesti u skladu sa RAP-om.

U vrijeme pravljenja ovog dokumenta ustanoljeno je da će se izbjegći eksproprijacija na 4 zemljišta. Tako da će se eksproprijacija pomoćnog objekta (zelenara) izbjegći i izvrši će se ekonomski premještaj.

Na dva privatna zemljišta izvršiće se ekonomski premještaj, a 1% zemljišta farme će se ekspropriisati. Nijedan vlasnik neće biti pogoden, a ekonomski uticaj će biti minimalan.

Broj	Lokacija	Katastarska čestica	Tp uticaja	Kategorija	Ukupna površina (m ²)	% uticaj	Građevine(poslovne ili stanovanje)	Drugi uticaji (prirodni objekti)	Drugi uticaji (pomoćni objekti)	Ekonomsko i fizičko prebacivanje
1	Čapljinica (Tasovičići-Čapljinica)	1849/1	Dio zemljišta	parcela	650	5%	Ne	trava	ne	ne
2		1784/4	Dio zemljišta	parcela	192	1%	Ne	trava	ne	ne
3		1864/2	Dio zemljišta	parcela	885	1%	Ne	trava	ne	ne
4		1872/1	Dio zemljišta	parcela	453	1%	Ne	Trava, drveće	zelenara	da
5		1838/2	Dio zemljišta	parcela	905	1%	Ne	povrće	ne	ne
6		1837/2	Dio zemljišta	parcela	1005	1%	Ne	trava	ne	ne
7		1850/1	Dio zemljišta	parcela	1186	2%	Ne	trava	ne	ne
8		1858/1	Dio zemljišta	parcela	777	2%	Ne	trava	ne	ne
9		1857/1	Dio zemljišta	parcela	197	7%	Ne	trava	ne	ne
10		1873/1	Dio zemljišta	parcela	480	1%	Ne	trava	ne	ne
11		1868/2	Dio zemljišta	parcela	1728	1%	Ne	povrće	n/a	da
12		1867/3	Dio zemljišta	parcela	392	1%	Ne	povrće	ne	da
13		n/a	Dio zemljišta	parcela						

6.2. UTICAJ ZA VRIJME IZVOĐENJA RADOVA

Uticaj na kvalitet zraka

Izduvni gasovi – Mašine koje se koriste za vrijeme izvođenja radova i zastoji u prometu će dovesti do povećanja emisije izdovnih gasova kao što su SO₂, CO₂, CO, NO_x i Pb.

Generiranje prašine – najznačajniji polutanti su čvrste čestice (PM10 i PM2,5). Mogući izvori stvaranja prašine uključuju radove rušenja, aktivnosti pripreme gradilišta, rukovanje građevinskim materijalima kao što su šljunak, pijesak, asfalt, cement i sama gradnja.

Uticaj na jačinu buke i vibracije

Emisije buke vjerojatno će se pojaviti tokom pripreme gradilišta. Mogući izvori buke su: aktivnosti na pripremi gradilišta kao što su izrezivanje postojećeg betona i frezanje asfalta, korištenje alata i opreme, montaža građevinskih materijala na gradilištu; istovaranje građevinskih materijala kao što su šljunak, pijesak, asfalt itd. i uopšte rad mašina za gradnju.

Uticaj na kvalitetu površinskih voda

Moguća kontaminacija vode– Mogući izvori onečišćenja vode su: radovi rušenja, rukovanje s opasnim tvarima (npr. beton, asfalt, hemikalije i boje), neodgovarajuće rukovanje otpadom, oštećenje tekućeg i krutog materijala što može dovesti do propuštanja maziva i goriva (povećano zamućenje, unos masnoća i ulja), itd. Ovi uticaji se mogu izbjegći radeći pažljivo i poštujući pravila gradnje definisana u ovom ESMP, tako da gradnja ne bi imala značajan negativan uticaj na vodu.

Uticaj na kvalitet zemljišta

- Zbijanje tla uslijed rada teških mašina (vozila i oprema za izvođenje radova),
- Nekontrolisano (odlaganje i upravljanje) i netretirano odlaganje odpada može biti najveći uzročnik onečišćenja.

Utjecaj na biološke i prirodne resurse

Zagađenje Neretve i Bregave, te zagađenje tla sa teškim metalima (gorivo i mazivo u slučaju izljevanja) može uticati na bioraznolikost rijeka i tog područja.

Uticaj na zaštićena područja

Predmetni projekat se ne nalazi na nekom zaštićenom području. Najbliže zaštićeno područje je park prirode Hutovo Blato, koje se nalazi cca 1 km od lokacije raskrsnice. Mogući kratkotrajni uticaji na zaštićeno područje za vrijeme izvođenja radova su oni koji se odnose na zagađenje vode.

Uticaj na vrijednost krajolika

Parcijalni uticaji na krajolik se mogu očekivati za vrijeme pripremnih i građevinskih radova uzrokovanih prisustvom ljudi i opreme. Ovi uticaji su privremeni i beznačajni.

Uticaj na sigurnost prometa i tok prometa

Prometne gužve i zastoji na cesti tokom izvođenja radova će se povećati na magistralnoj cesti M 17 i M-6

Za vrijeme izvođenja radova očekuju se veće neravnine na terenu, uključujući iskope, nasipanja i privremene deponije materijala

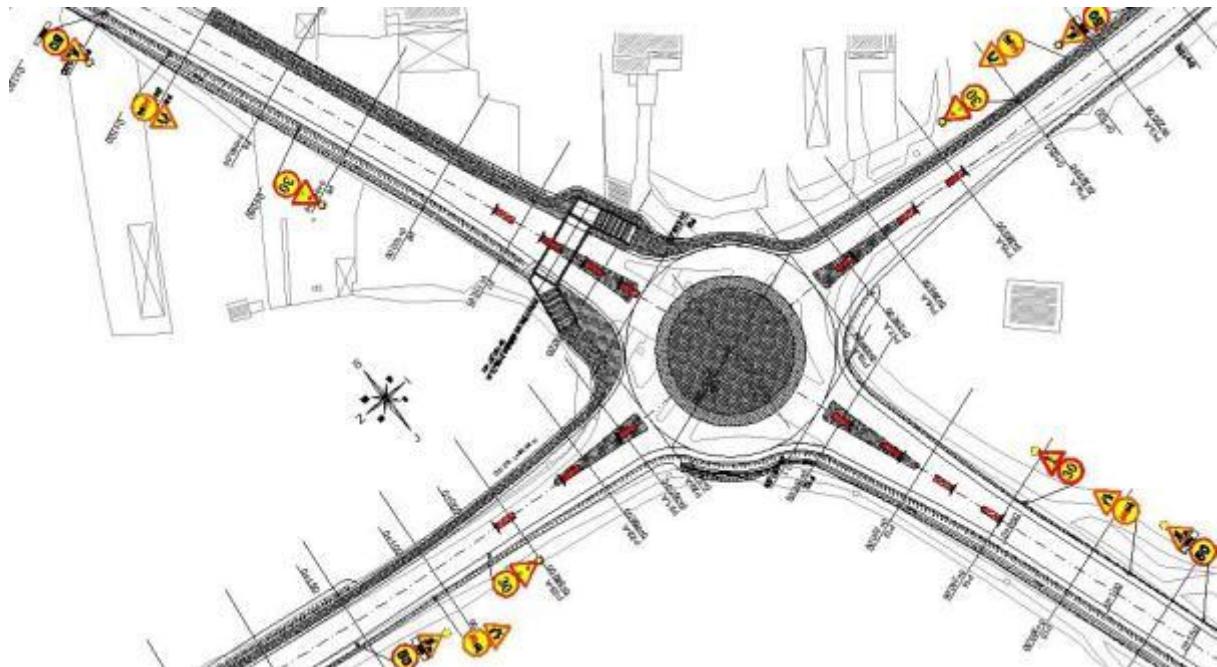
Za vrijeme izgradnje podhodnika promet će se odvijati u dva režima, a sve će biti regulisano prometnom signalizacijom prikazano na slici 10.

Slikae 10: Regulacija prometa za vrijeme gradnje podhodnika

Izvor: Glavni projekat, Integra, 2015

Za vrijeme izgradnje kružne raskrsnice promet će se odvijati u jednom režimu, a sve će biti regulisano prometnom signalizacijom prikazano na slici 11

Slika 11: Regulacija prometa za vrijeme izgradnje kružnog toka

Izvor: glavni projekat, Integra, 2015

Stanovništvo i uticaj sigurnosti

Prisutnost radnika: U skladu sa dosadašnjom praksom neće bit postavljen kamp za smještaj radnika. Svi radnici će bit prisutni na gradilištu u toku radnog vremena. Uticaj radnika na lokalnu zajednicu je minimalna.

Blizina gradilišta: sigurnosni uticaji koji se mogu pojaviti zbog blizine gradilišta uključuju:

- Jačina buke koja može uticati na zdravlje stanovnika
- Nezakoniti ulazak na gradilišta lokalnim stanovništvom (djeca)
- Rekonstrukcija može takođe dovesti do usurpacije dijela zemljišta sa neadekvatnim tretiranjem otpada (slučajno izljevanje nekontrolisanog i netretiranog otpada, čvrstog otpada od radnika na gradilištu) to može biti štetno za lokalno stanovništvo.

Društveno eonomski uticaj

Privremena eksproprijacija i štete na privatnim posjedima Do sada nije utvrđeno da će biti potrebno privremeno otkupiti privatno zemljište kako bi se formiralo gradilište za mašine i neophodni materijal. Očekuje se da zemlja u vlasništvu Investitora bude iskorištena za ovu svrhu.

Ukoliko se naknadno utvrdi da je potrebno privremeno koristiti dio privatnih parcela, ovo će biti dogovorenog sa vlasnicima zemlje, a naknada će biti dogovorena u skladu sa RPF i

Rekonstrukcija može takođe dovesti do usurpacije dijela zemljišta sa neadekvatnim tretiranjem otpada (slučajno izljevanje nekontrolisanog i netretiranog otpada, čvrstog otpada od radnika na gradilištu) to može biti štetno za lokalno stanovništvo

Ograničenje pristupa: Uticaji koji se odnose na ograničenje pristupa za tri privatna objekta, jedan manji poslovni objekat i rekreacijski centar, se očekuju ali su privremeni i biće prouzrokovani radom građevinskih mašina i odlaganjem otpada.

Uticaj na zaštićena područja : Otežan pristup parku prirode Hutovo Blato se očekuje za vrijeme izvođenja radova. Ovaj uticaj je mali jer neće biti potpune obustave prometa.

Nova radna mjesta i uticaji na lokalne firme (pozitivan): Očekuje se da će se stvoriti nove poslovne prilike za lokalne firme kao što su prijevoznici, dobavljači i druge uslužne usluge.

Uticaj na životne uvjete u lokalnim zajednicama

Sljedeći uticaji za vrijem gradnje su mogući

- Prekidi u odvijanju saobraćaja,
- povećanje buke,
- odlaganje građevinskog otpada,
- kratkoročni prekidi u opskrbi vodom i električnom energijom, telefonskim i internetskim vezama, skupljanju otpada, redovnom javnom prijevozu, isporuci pošte.
- Potencijalnu opasnost predstavlja blizina gradilišta. lokalne firme mogu biti pogodjene uslijed kasnih isporuka dobara i proizvoda. Uticaj je kratkoročan i nizak zbog kratkog vremena izvođenja radova.

6.3. UTICAJ ZA VRIJEME KORIŠTENJA I ODRŽAVANJA

Kako raskrsnica već postoji, ne očekuje se novi negativan uticaj na okoliš, niti pogoršanja potojećih negativnih uticaja za vrijeme korištenja i održavanja. Međutim, očekuje se poboljšanje okolišnih i socijalnih aspekata, što je detaljno objašnjeno u nastavku.

6.4. POZITIVNI UTICAJI

Provedba projekta će imati pozitivne uticaje na kvalitetu života lokalne zajednice. Postoji nekoliko mogućnosti koje su otkrivene u projektu:

- Efikasniji i sigurniji sistem prometa, smanjenjem vremena putovanja, smanjenje broja nezgoda, manji troškovi održavanja i upravljanja.

- Razvijanje cestovne infrastrukture sa poboljšanjem uslova za priključenje;
- Koristi za vozače i korisnike javnog prevoza poboljšanjem prometne povezanosti i povećanjem kapaciteta;
- Smanjenje zagađenja, povećanjem protoka vozila;
- Povećanje sigurnosti prometa gradnjom odvojenog pješačke staze duž cijele raskrsnice i gradnja podhodnika koji će regulisati prolaz pješaka preko M 17.
- Povećanje vremena putovanja i uslova putovanja;
- Direktno zapošljavanje i velike mogućnosti za razne servise u skladu sa Smjernicama nabavki IBRD i EIB zajma, tender će biti međunarodnog karaktera i s toga se ne može predvidjeti ko će dobiti posao, ali dosadašnja praksa u građenju govori da se očekuje angažovanje domaćeg izvođača

6.5. MJERE POBOLJŠANJA

Tabela 1: Mjere poboljšanja

Impact	Enhancement Measures	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost	
		Operativni	Implementacija	Operativni	Implementacija
Promet	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bolji protok prometa povećanjem brzine; ▪ Smanjenje vremena putovanja i troškova rekonstrukcijom raskrsnice; ▪ Poboljšanje stanja ceste i sigurnosti prometa poboljšanjem stanja na M-17 i M-6; ▪ Poboljšanje sigurnosti pješaka gradnjom pješačkih staza 	-	-	Izvođač	JP Ceste FBiH
Socio-ekonomski	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nove poslove i poslovne mogućnosti za lokalne građevinske radnike i firme, ▪ Poboljšanje lokalne komunikacije prema centru Čapljine, sa komercijalnim centrom Sarajevo, Mostar i lukom Ploče 	-	-	Izvođač	JP Ceste FBiH
Voda	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšanje zaštite rijeka Neretve i Bregave gradnjom novog sistema odvodnje sa separatorima 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBiH
Vizuelni aspekt i krajolik	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poboljšanje vizuelnog izgleda područja sa hortikulturnim uređenjem okoline 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	JP Ceste FBiH

7. MJERE UBLAŽAVANJA

Svrha ovog ESMP je utvrđivanje mjera ublažavanja povezanih s uticajima na okoliš koje su identificirane za ovu projektnu aktivnost. Mjere ublažavanja uključene su u ovaj odjeljak i sažete u Tabeli 2. Ovo poglavlje uključuje i opće odredbe i mjere ublažavanja koje će angažirani izvođač za rekonstrukciju morati poštivati i/ili obavljati. Zahtjevi koje Izvođač treba slijediti, osim odredbi ESMP, bit će navedeni u nizu planskih dokumenata (planova) koji će izraditi izvođač prije početka radova. Razvoj takvih dokumenata omogućit će prilagodbu mjera ESMP na temelju potencijalnih novih saznanja na licu mjesta, kao rezultat javnih konsultacija ili izradom baznih mjerena.

U sklopu Tenderske dokumentacije (TD) za izvođača, JP Ceste FBH će zahtijevati da Izvođač podnese plan organizacije gradilišta (CSOP), koji će naznačiti određene zahtjeve, kako za dovršenje radova tako i za provedbu mjera ublažavanja.

CSOP se sastoji od slijedećih elemenata:

- (i) Opis pripremnih radova i opis organizacije lokacije tokom i nakon izgradnje (projekt pristupnih cesta, gradilišnih cesta, manipulativnih i parkirnih mjesta, raspored instalacija, projektiranje i organizacija privremenih građevinskih objekata, sanacija terena po završetku radova). Ovaj dio CSOP-a mora sadržavati tehnički opis, proračun i grafičke priloge te BoQ (predmjer radova).
- (ii) Tehnološka shema (mjesto i rad skladišta i odlagališta materijala, mjesto održavanja mehanizacije, odlagališta za posebne vrste otpada, skladištenje opasnih i štetnih tvari). Ovaj dio CSOP-a mora sadržavati tehnički opis, proračun i grafičke priloge te BoQ (predmjer radova).
- (iii) Elaborat sigurnosti (Elaborat zaštite na radu i Elaborat o zaštiti od požara i eksplozija), koji će, prema odredbi ovog ESMP, uključiti Plan upravljanja u slučaju nesreća (MPCA); i
- (iv) Praktični plan provedbe ESMP i, između ostalog, detaljan Plan upravljanja otpadom (WMP).

Dodatni zahtjev za Izvođača, kako je predviđeno ovim ESMP, jest izraditi i podnijeti detaljan Plan upravljanja prometom (TMP) 30 dana prije početka radova (u skladu s Dodatkom 4. Upravljanje sigurnošću prometa na cestama OUOD -a). TMP također uključuje upravljanje prometom prema sezoni, naročito pokušavajući minimizirati učinke tokom ljetnih mjeseci u kojima je promet na ovom području izuzetno visok.

U okviru projekta, JP Ceste FBH je pripremilo je Okvir politike preseljenja (RPF) koji pojašnjava principe eksproprijacije/preseljenja zemljišta i naknade, organizacijskih

aranžmana i postupaka planiranja akvizicije / preseljenja zemljišta. RPF služi kao vodič za pripremu RAP-a koji je potreban ukoliko na projektu postoji potreba za otkup zemljišta. Ovaj pod projekat je uključen u Integrisani RAP, usaglašen i objavljen u februaru 2016.

7.1. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI PRIJE POČETKA GRAĐEVINSKIH RADOVA

7.1.1. Izvođač

JP Ceste FBH će osigurati kroz ugovorne odredbe da se građevinska djelatnost obavlja bez opasnosti po zdravlje i sigurnost svih radnika i lokalne zajednice. Stoga će Izvođač planirati, koordinirati, nadzirati i pratiti poduzete aktivnosti kako bi učinkovito smanjili rizike koji se pojave tokom rada.

ESMP je sastavni dio TD (tenderske dokumentacije) i Ugovora za izvođenje radova. Izvođačeva obaveza je je uključiti provedbu mjera zaštite okoliša i socijalne zaštite u ukupne troškove.

Izvođač će morati dati kratku izjavu koja potvrđuje da:

- Su uvjeti ESMP procijenjeni i uključeni u cijenu ponude,
- Izvođač radova ima kvalificiranu i iskusnu osobu u Izvođačevom timu koja će biti odgovorna za ispunjenje zahtjeva zaštite okoliša i društvene odgovornosti ESMP.
- Izvođač će se pridržavati važećih zakona BiH i FBiH, EU standarda i zahtjeva Svjetske banke, uključujući relevantne operativne politike, ovog ESMP, OUOD-a i Smjernica za zaštitu okoliša, zdravlje i sigurnost, gdje je to primjenjivo.

Sljedeći ugovorni uvjeti primjenjuju se na Izvođače radova koji su zaposleni od strane JP Ceste FBH:

- Izvođač će morati pripremiti CSOP specifičan za određenu lokaciju u skladu sa zahtjevima ovog ESMP. Prije dostavljanja ugovora i potpisivanja, svi dostavljeni CSOP-ovi će službeno pregledati JP Cesta FBH.
- Izvođač će dostaviti službena pisana izvješća JP Cesta FBH u skladu sa zahtjevima iz PUOD koji je dio ovog dokumenta;
- JP Cesta FBH je odgovorno za upoznavanje svih Izvođača radova, podugovarača i osoblja koje rade na Projektu na sadržaju i odredbama ovog ESMP i svim kaznama koje proizlaze iz neusklađenosti s njima;
- Izvođač je odgovoran za obavještavanje JP Cesta FBH odmah nakon primanja bilo kakvih žalbi ili pritužbi, kao i odmah nakon utvrđivanja i provedbe svih korektivnih radnji. Izvođač će obavijestiti podnositelja žalbe o mehanizmu za rješavanje pritužbi. Sve pritužbe će biti registrirane u Centralnom odjelu za povratne

informacije (CFD) i prijavljene u Centralni registar pritužbi. Izvođač će popuniti obrasce za podnošenje pritužbe navedene u Dodatku 2. ove ESMP na redovnoj osnovi, u mjesечnim razmacima, dostavitiće mjesecna izvješća izvođaču.

Izvođač će mjesечно dostavljati izvješaje o upravljanju i praćenju radnih uvjeta direktnih i indirektnih radnika na gradilištu i osigurati postojanje sistema za praćenje usklađenosti s radnim, zdravstvenim i sigurnosnim standardima.

Izvođač mora:

- osigurati da svi radnici moraju biti u skladu sa svim državnim / federalnim zakonima o radu i zdravlju i sigurnosti, kao i svim drugim relevantnim standardima, uključujući smjernice EHS. Svjetske banke i bit će odgovoran ako ih ne zadovolji,
- će biti odgovoran za sve aktivnosti poduzete od njegovih kooperanata,
- održavat će redovitu učinkovitu dvosmjernu komunikaciju sa svim zaposlenicima, razmjenjivati informacije i pomagati odmah u rješavanju nepredviđenih problema.
- razmjenjivati informacije i zahtijevati sve planove podizvođača koji se bave povezani s njihovim radnim aktivnostima.

Predložene mjere ublažavanja mjera će biti dodane u tenderskoj dokumentaciji i u ugovor sa Izvođačem. ESMP je sastavni dio programa rada i kao takav će biti dostavljen Izvođaču.

7.1.2. Otkup zemljišta i nedobrovoljno preseljenje

Manji dio (1% do 7%) od 8 privatnih i 5 javnih površina će biti ekspropriisano. Projekat rekonstrukcije raskrsnice je dio integralnog plana preseljenja Akcioni plan preseljenja (RAP) za 9 pod-projekata koji su javno predstavljeni i objavljeni u martu 2016. Kao što je prikazano u integrisanom RAP-u.

7.2. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI IZGRADNJE

7.2.1. Upravljanje okolišem

Tokom faze izgradnje, Izvođač će dodijeliti odgovornost nadgledanja svakodnevne usklađenosti s ESMP-om vodećem inženjeru.

Izvođač će biti odgovoran za provedbu svih mjera uključenih u ESMP za sve aktivnosti poduzete u smislu ugovora o izgradnji (uključujući rad podizvođača).

Usklađenost izvođača s opremom ESMP procjenjivat će Nadzorni inženjer imenovan od strane JP Ceste FBiH, u skladu sa Uredbom o uređenju gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i sudionicima u građenju FBiH (Službeni glasnik FBiH, broj 48 / 09, 75/09 i 93/12).

Pregled usklađenosti dostaviti će Izvođač JP Cestama FBH. O neusklađenostima, incidentima i odstupanjima od ESMP bit će obaviješteni JP Cesta FBH ili nadzorni inženjer, što je prije moguće, u roku od 24 sata od trenutka nastanka, pri čemu će JP Cesta FBiH reagirati na pojavu čim prije i primijeniti korektivne mjere s rokom za njihovo poduzimanje.

Sve mjere ublažavanja navedene su u Tabeli 2. Plan upravljanja okolišnim i socijalnim uticajima

7.2.2. Zdravlje i sigurnost

Radovi na rekonstrukciji mogu predstavljati zdravstvene i sigurnosne rizike za građevinske radnike i posjetitelje gradilišta. Korisnici cesta i građevinski radnici bit će izloženi riziku: bio-fizički faktori rizika za zdravlje (npr. buka, prašina, hemikalije, građevinski materijal, kruti otpad, otpadne vode, prenosne bolesti i sl.), i (ii) prometne nesreće uslijed građevinskog prometa teških mašina tokom izgradnje.

Stoga je Izvođač dužan:

- osigurati da samo ispravno obučeni / licencirani ljudi rade sa teškim mašinama,
- provesti odgovarajuće sigurnosne standarde za sve radnike i posjetitelje lokacije, koji ne bi smjeli biti niži od onih utvrđenih međunarodnim standardima, uz pridržavanje nacionalnih standarda FBH³,,
- osigurati osnovne sigurnosne značajke za posjetitelje, kao što su znakovi upozorenja za zaštitu i zabranu pristupa nesigurnim područjima ili obavezu svakog posjetitelja da nosi kacigu prije ulaska u gradilište,
- osigurati radnicima sigurnu i zdravu radnu okolinu, uzimajući u obzir prisutne rizike u svojoj posebnoj aktivnosti sanacije cesta i specifičnim vrstama opasnosti na radnim područjima,
- osigurati ličnu zaštitnu opremu (PPE) za radnike, kao što su sigurnosne čizme, kacige, maske, rukavice, zaštitne odjeće, zaštitne naočale, zaštitne naočale s cijelo lica i zaštitu ušiju. Održavanje PPE pravilnim čišćenjem prljave opreme i zamjenom oštećenih sa novom.
- sigurnosne procedure uključuju pružanje informacija, obuku i zaštitnu odjeću radnicima uključenim u opasne operacije i pravilno obavljanje njihovog posla.

³ Konvencija o zaštiti zdravlja I zaštiti na radu, 1981 (Br. 155)

- Promotivni okvir za Konvenciju o zaštiti na radu I zaštiti zdravlja, 2006 (No. 187)

- Direktiva o zaštiti na radu I zaštiti zdravlja 89/391/EEC

- Smjernice Svjetske banke za zaštitu zdravlja I zaštitu na radu (April 30, 2007.)

- I druge preporuke I direktive EU

- Imenovanje voditelja za zaštitu okoliša, zdravlje i sigurnost kako bi se brinuli za zdravlje i sigurnost radnika.

7.2.2.1. Sigurnosni angažmani

Izvođač bi trebao osigurati da se svi mogući rizici tokom rada eliminiraju ili svedu na minimum. Kako bi se spriječila mogućnost nesreća na većim nivoima, potrebno je planirati i razviti mjere za smanjenje štetnih utjecaja. Dužnost Izvođača je stvoriti Plan upravljanja u slučaju nesreće (MPCA).

MPCA treba uključiti organizacijsku strukturu, odgovornosti, postupke, komunikaciju, obuku, sredstva i druge mjere potrebne za pružanje odgovarajuće reakcije Izvođača u slučaju nesreće koje bi mogle nastati tokom projekta. Najvažnije stavke MPCA su sljedeće:

- Identificiranje potencijalnih opasnosti i nesreće velikih razmjera,
- opće procedure za sve izvanredne situacije i nesreće koje se mogu pojaviti tokom Projekta zbog prirodnih nepogoda, nedostataka u opremi uslijed ljudskih pogrešaka,
- opis preventivnih mjera protiv nezgoda,
- osposobljavanje radnika za njihove uloge i odgovornosti prilikom nezgode,
- određivanje odgovorne osobe na licu mjesta,
- hitne postupke komunikacije,
- informacije i kontakte važnih lokalnih vlasti i hitnih službi,
- Interno i eksterno uzbunjivanje,
- planove reagovanja za određene vrste opasnosti, primjerice medicinsku pomoć, požar itd.

MPCA treba obuhvatiti:

- Plan reagovanja u slučaju izljevanja,
- Pripravnost u hitnim slučajevima,
- Plan reagovanja u akcidentnim situacijama.

Izvođač je također obavezan da:

- Izvođač bi trebao osigurati prijenosne toalete na gradilištima, ako oko 25 ljudi radi cijeli dan mjesec dana. Mjesto prijenosnih objekata mora biti najmanje 6 m od odvodnog sistema i površinskih voda. Ovi prijenosni toaleti trebaju se čistiti jedanput dnevno, a svu kanalizaciju treba napumpati iz spremnika za prikupljanje jednom dnevno i treba ih dovesti do uobičajenog septičkog spremnika za daljnje postupanje.
- Izvođač bi trebao osigurati građevinskim radnicima na svim gradilištima flaširane vode za piće.

7.2.2.2. Prva pomoć

Izvođač će:

- Osigurati da su objekti koji pružaju zdravstvenu zaštitu i prvu pomoć lako dostupni. Prikladno opremljene stanice prve pomoći moraju biti lako dostupne na čitavom radnom području,
- dokumentirati i prijavljivati nezgode, bolesti i nezgode na radnom mjestu,
- spriječiti nezgode, ozljede i bolesti koje potječu iz, u svezi s ili nastaju tokom rada, što je moguće više moguće smanjiti mogući uzrok opasnosti na način koji je u skladu s dobrom međunarodnom praksom;
- utvrditi potencijalne opasnosti za radove, posebno one koji bi mogli predstavljati prijetnju po životu i pružiti potrebne preventivne i zaštitne mjere;
- osigurati da se vozači gradilišta strogo pridržavaju pravila vožnje;
- osigurati odgovarajuću rasvjetu uz cestu.

7.2.3. Promet i sigurnost na cestama

Izvođač radova će obezbjediti sigurno odvijanje prometa za vrijeme izvođenja radova.

Izvođač će izraditi CSOP koji uključuje pripremu i organizaciju gradilišta tokom i nakon izgradnje, uključujući ceste na gradilištu, tj. Plan upravljanja prometom (TMP). Promet na gradilištu treba regulisati na isti način kao i na javnim cestama.

Izvođač je dužan:

- pripremiti i dostaviti TMP JP Ceste FBH na odobrenje, najkasnije 30 dana nakon početka radova na bilo kojoj komponenti projekta uključenoj u preusmjeravanje i upravljanje prometom.
- U svrhu neprekinutog kretanja prometa tokom rekonstrukcije most, uključiti u TMP sljedeće dijelove: detaljne crteže prometnih rješenja prikazom svih zaobilaznica, privremenih cesta, privremenih okretišta, neophodnih ograda, signalizacije / rasvjete, prometnih znakova itd.
- Osigurati signalizaciju na magistralnoj cesti.
- Instalirati i održavati informativnu tablu na svakoj važnoj raskrsnici, na cestama koje će se koristiti tokom rekonstrukcije na kojoj će jasno biti naznačeni sljedeće podaci na lokalnom jeziku:
 - lokacija: lokacija i naziv mjesta,
 - trajanje gradnje,
 - razdoblje predloženog obilaznog / alternativnog puta,

- kartu predložene obilaznice,
- ime i adresu za kontakt / telefonski broj odgovornog osoblja,
- ime i kontakt / telefonski broj izvođača radova,
- Iskrena isprika zbog uzrokovanih neugodnosti.

TMP treba sadržavati pojedinosti o sljedećem:

- Plan gradnje po fazama,
- Početak i trajanje radova,
- Pregled postojećih uvjeta u blizini gradilišta,
- Utvrđivanje pogođenih područja,
- Mjere ublažavanja,
- Plan javnog prijevoza, na primjer, raspored, promjenu rasporeda, poremećaj i slično,
- Planove cirkulacije, uključujući zone ulaska i izlaza, trase za vuču materijala, okretaljke, parkirališta, zone međusobnog povezivanja s drugim prometnim cestama itd.
- Trase za pješake i vozila,
- Kontrola prometa za svaku očekivanu intervenciju, uključujući prikaz prepreka, staze, plan prometne signalizacije, znakove upozorenja itd.
- Zahtjevi za specijalna vozila, na primjer, npr. vangabaritna,
- Gradilišne ceste (pristup, rampe, utovar, istovar),
- Priključne ceste za opskrbu vozila i skladištenje materijala,
- Očekivanu interakcija pješaka i vozila,
- Ulogu i odgovornosti osoba na gradilištu u vezi s upravljanjem prometom,
- Upute o postupcima kontrole prometa, uključujući hitne situacije.

TMP bi također trebao sadržavati odgovarajuću komunikaciju s sanovništvom koje je pogođeno radovima o prometu i pravovremenom informirajući o promjenama u odvijanju prometa / blokade ceste.

TMP treba redovito pratiti (odgovornost nadzornog inženjera) i revidirati kako bi se osigurala učinkovita primjena i uzeti u obzir sve promjene na gradilištu. Svi radnici na gradilištu trebali bi se upoznati s TMP-om.

7.2.4. Sigurnost gradilišta

Izvođač će osigurati gradilište. Građevinsko zemljište mora biti popraćeno tablom s podacima o radovima i sudionicima u gradnji (ime investitora, ime izvođača, ime projektanta, ime i vrsta gradnje, početak i završetak radova). Ove mjere su neophodne kako bi Izvođač mogao osigurati sigurnost gradilišta i zabraniti ulazak neovlaštenih osoba.

Elaborat o sigurnosti na radu i Elaborat o zaštiti od požara i eksplozije treba uključivati detaljne mjere sigurnosti na gradilištu kako bi se osigurala sigurnost mesta i uklonili mogući rizici i štetni utjecaji na zaposlenike i neovlaštene osobe.

7.2.5. Otkup zemljišta, nedobrovoljno preseljenje i ekonomski premještaj

Do sada nije utvrđeno da će biti potrebno privremeno otkupiti privatno zemljište kako bi se formiralo gradilište za mašine i neophodni materijal. Međutim, ako privremeno izuzimanje privatne zemlje bude neophodno za vrijeme izvođenja radova, isto će biti provedeno u skladu sa RPF prije ulaska u posjed.

Izvođač je zadužen da radovi teku u pravom smjeru. Za vrijeme izvođenja radova može doći do oštećenja zemljišta, ograda uslijed odlaganja otpada i rada teških mašina. Prije nego se takve aktivnosti dogode, korištenje zemljišta se mora dogovoriti sa vlasnikom zemljišta, a nadoknada dogovorena u skladu sa RAP-om.

7.3. MJERE UBLAŽAVANJA U FAZI KORIŠTENJA

Potrebno je da JP Ceste FBH izvrši upute navedene u Tabeli 2. Plan upravljanja okolišnim i društvenim uticajima u fazi korištenja građevine.

7.4. SAŽETAK MJERA UBLAŽAVANJA UTICAJA

Tabela 2: Plan upravljanja okolišem i socijalnim aspektima (ESMP)

Uticaj/problem	Mjere ublažavanja uticaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
FAZA PRIJE IZGRADNJE						
▪ Ograničenje pristupa.	▪ Izrada TMP.	Uključeno u ponudu	Interni resursi	Izvođač radova	JP Ceste FBiH	
▪ Uticaji na životne uvjete.	▪ Informisanje lokalnih zajednica o obimu i trajanju radova prije početka građevinskih radova, putem lokalnih novina, oglasnih ploča općine i web stranice kao i preko web stranice JP Ceste, čim se ugovor potpiše	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH	JP Ceste FBiH	
▪ Eksproprijacija, nedobrovoljno preseljenje i ekonomsko premještanje	▪ Usklađenost sa odredbama integriranog RAP-a	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH	JP Ceste FBiH + Općina Čapljina	
▪ Usklađenost sa nacionalnim zakonodavstvom	▪ Pribavljanje svih potrebnih dozvola za implementaciju projekta.	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH + Projektant	Tijelo koje izdaje dozvole i saglasnosti	
▪ Ograničenja upotrebe zemljišta i štete na privatnim posjedima i u poslovanju.	▪ Izbjegavati privatno vlasništvo gdje je god to moguće; ▪ Izvođač je organizirati gradilište u saradnji i uz	Interni resursi	Interni resursi	Izvođač radova +	JP Ceste FBiH	

Srpanj 2018

<i>Uticaj/problem</i>	<i>Mjere ublažavanja uticaja</i>	<i>Procjena troškova (US\$)</i>		<i>Institucionalna odgovornost</i>		<i>Komentari</i>
		<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	
	<p>saglasnost Općine Čapljina;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ U slučaju da se ne može izbeći povremeno korištenje zemljišta, pogodjenim vlasnicima/ korisnicima će biti obezbeđena naknada (primjena RPF-a o RAP-a), kao i naknada za nemogućnosti daljeg predviđenog korištenja zemljišta 			JP Ceste FBIH		
▪ Stvaranje radnih mjesta i uticaji na lokalno poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Unaprijed obavijestiti javnost o građevinskim radovima, kako bi se omogućilo privrednicima i radnicima u toj oblasti da se pripreme za potražnju na tržištu putem lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine kao i preko web stranice JP Ceste odmah po potpisivanju ugovora 	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBIH	Izvođač radova + JP Ceste FBIH	Primjenjuje se ako je Izvođaču potrebna dodatna radna snaga
FAZA IZGRADNJE						
▪ Ograničenje pristupa.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementacija zahtjeva za osiguranje blagovremenih informacija građanima o budućim građevinskim radovima, očekivanim trajanju radova, alternativnim putevima itd, preko lokalnih novina, oglasne table u općini i web-stranici JP ceste FBiH, odmah po potpisivanju ugovora ▪ Osiguranje sigurnog i neprekinutog prilaza stanovnicima u blizini gradilišta za vrijeme izvođenja radova, ▪ U slučaju da nije moguće izbjegići ograničenje pristupa, vlasnik će biti blagovremeno informisan. Trajanje ograničenja će se dogovoriti s vlasnicima parcela. Biće plaćenje naknade u skladu s odredbama RPF-a ▪ Implementacija f TMP-a. 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	JP Ceste FBiH određuje Nadzorno tijelo

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBIH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

Uticaj/problem	Mjere ublažavanja uticaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
▪ Uticaji na životne uvjete lokalnog stanovništva	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pružanje blagovremenih informacija građanima o bilo kakvim smetnjama i neugodnostima; putem informativne brošure na gradilištu, lokalnih novina, oglasne ploče i internet stranice općine, kao i preko internet stranice JP Ceste, odmah po saznanju o okolnostima ugrožavanja životnih uvjeta ▪ Implementacija TMP-a; ▪ Implementacija CSOP-a; ▪ Implementacija ESMP odredbi. 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	JP Ceste FBiH (pružanje informacija građanima) + Izvođač radova (praćenje odredbi TMP, CSOP, ESMP	Nadzorno tijelo*	
▪ Uticaji na lokalni saobraćaj <ul style="list-style-type: none"> ▪ povećanje lokalnog saobraćaja, uključujući teške mašine i kamione, ▪ korištenje samo jedne trake što dovodi do zastoja ograničenja pristupa 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementacija TMP-a; ▪ Uvođenje odgovarajuće signalizacije i znakova upozorenja; ▪ Prilagođavanje radnog vremena veličini saobraćaja, npr. Izbjegavanje transporta u vršnim satima; ▪ Sistem upravljanja saobraćajem i obuka osoblja, specijalno za pristup gradilištu i okolni teški saobraćaj; ▪ Osiguranje sigurnih prolaza i prelaza za pješake, tako gdje su pješaci tokovi u koliziji 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač	Nadzorno tijelo*	U saradnji s nadležnim MUP-om
▪ Privremeno zauzimanje parcela u privatnom ili javnom vlasništvu radi izgradnje pristupnih puteva i smještaja osoblja, mehanizacije i materijala	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Izbjegavanje privremenog zauzimanja privatnih parcela, ▪ U slučaju da nije moguće izbjegći korištenje privatnih parcela, implementacija odredbi RPF i RAP za privremeno zauzimanje. 	Interni resursi	Interni resursi	JP Ceste FBiH	JP Ceste FBiH	

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBiH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

<i>Uticaj/problem</i>	<i>Mjere ublažavanja uticaja</i>	<i>Procjena troškova (US\$)</i>		<i>Institucionalna odgovornost</i>		<i>Komentari</i>
		<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emisije u zrak: -izduvni gasovi -prašina 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Visokokvalitetna fosilna goriva (sa niskim procentom sumpora i olova) moraju se koristiti za građevinske mašine i opremu; ▪ Sve mašine i vozila koja se koriste za izgradnju / rekonstrukciju / rehabilitaciju moraju imati upotrebljive dozvole; ▪ Vozila se moraju redovno održavati; ▪ Potrebno je koristiti opremu sa ugrađenim filterima za smanjenje emisije čađi; ▪ Kada nisu u upotrebi, oprema i mašine se moraju ugasiti; ▪ Maksimalna brzina vozila na neasfaltiranom putu treba biti ograničenai na 20 km/h; ▪ Gradilište se mora polijevati vodom da se spriječi pojava prašine (u područjima sa suhim tlom gdje radovi proizvode prašinu) ▪ Pjesak i šljunak moraju biti transportovani pokrivenim kamionima. 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Povećan nivo buke i vibracija: - emisija buke i smetnje izazvane bukom; - vibracije 	<ul style="list-style-type: none"> Ograničavanje izvođenja radova samo na dnevne termine (dan 06:00 do 22:00, noć: 22:00 do 06:00) ▪ U slučaju pritužbi lokalnog stanovništva zbog buke, mora se ograničiti istovremena upotreba mašina koje proizvode vuku iznad 70 dB; ▪ U slučaju pritužbi lokalnog stanovništva zbog buke mora se manjiti broj kamiona koji dnevno dolaze na gradilište 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBIH prema federalnom zakonodavstvu

<i>Uticaj/problem</i>	<i>Mjere ublažavanja uticaja</i>	<i>Procjena troškova (US\$)</i>		<i>Institucionalna odgovornost</i>		<i>Komentari</i>
		<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sve mašine i vozila koji se koriste za izgradnju / rekonstrukciju / rehabilitaciju moraju imati upotrebljive dozvole; ▪ Oprema i mašine koji se ne koriste moraju biti ugašeni; ▪ Maksimalna brzina vozila na neasfaltiranom putu treba biti ograničenai na 20 km/h; 					
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Emisije u vodu: <ul style="list-style-type: none"> - moguća kontaminacija površinskih voda 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Monitoring kvaliteta vode; ▪ Odgovarajuće odlaganje otpada i odvajanje opasnog otpada, kao i angažovanje ovlaštenih kompanija za konačno odlaganje otpada; ▪ Moraju se koristiti sistemi za sakupljanje ulja i goriva, kako bi se sprječilo curenje; ▪ Radi prevencije curenja, vozila i mašine moraju se redovno održavati 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Degradacija tla i emisije u tlo: <ul style="list-style-type: none"> - erozija tla - kontamnacija tla uljem, gorivom i drugim opasnim materijalima 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Neophodna je kontrola izvođenja zemljanih radova radi sprječavanja ugrožavanja stabilnosti terena; ▪ Obavezno je izvođenje objekata odvodnje za ispravnu odvodnju gradilišta; ▪ Pravilno odlaganje otpada, odvajanje opasnog otpada, angažovanje ovlaštenih kompanij za konačno zbrinjavanje otpada; ▪ Sistemi za prikupljanje ulja i goriva, radi sprječavanja curenje 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	
▪ Narušavanje estetske vrijednosti pjezaža zbog organizacije gradilišta	▪ Za potrebe gradilišta može se koristiti samo površina namijenjena za ove svrhe: druge površine nisu na raspolaganju, npr. Za skladištenje matrijala, parkiranje	Uključeno u građevinske	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBIH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

Uticaj/problem	Mjere ublažavanja uticaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
	mašina u smislu negativnog uticaja na tlo	radove				
▪ Neadekvatna organizacija saobraćaja za vrijeme izvođenja radova: - Zagušenja saobraćaja i zastoji na pojedinim dionicama ;	▪ Implementacija EMP-a koji uključuje: - Izradu i implementaciju TMP-a, - Postavljanje odgovarajuće saobraćajne signalizacije	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	
▪ Neadekvatno postupanje s otpadom.	• Implementacija WMP, koja će osigurati okolišno ispravno prikupljanje otpada, njegovo skladištenje, transport i konačno zbrinjavanje, ili ponovnu upotrebu / reciklažu. • Nije dozvoljeno skriveno uklanjanje otpada na gradilištu, uključujući otvoreno spaljivanje otpada. • Otpad treba skladištiti u kratkom vremenskom periodu i treba ga ukloniti što prije. • Otpad treba prvenstveno reciklirati ili ponovo koristiti gdje je to moguće, a zatim konačno zbrinuti • Na gradilištu nije dozvoljeno spaljivanje otpada otvorenom vatrom • Sav otpad je neophodno predate ovlaštenoj kompaniji ili agentu (moraju se bilježiti količine i način zbrinjavanja otpada) • Lokacije za odlaganje građevinskog materijala određuje općina i sa njima treba upravljati na okolišno najefikasniji način.	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo*	+ lokalna kompanija za zbrinjavanje otpada

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBIH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

Uticaj/problem	Mjere ublažavanja uticaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
▪ Neadekvatna organizacija gradilišta .	▪ Implementacija odredbi CSOP-a	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo *	
▪ Neadekvatna sigurnost radnika.	▪ Implementacija mjera zaštite na radu: - Obezbjediti radnicima sigurno i zdravo radno okruženje, kako je definisano u Planu za upravljanje zaštitom zdravlja i sigurnosti na radu (OHSMP), koji je napravljen kao dio Plana organizacije gradilišta (CSOP), koji će biti urađen za Projekat - Obezbjediti ličnu zaštitnu opremu, - Poštovati sigurnosne procedure, - Obezbjediti prenosive toalete, - Obezbjediti pitku vodu	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo *	
▪ Akcidentne situacije npr. izljevanje, curenje ulja, masti, gorina i sličnih opasnih materija	▪ Implementacija MPCА, koja uključuje: - Plan za slučaj izljevanja, - Plan spremnosti za hitne slučajeve i reagovanje. ▪ Implementacija plana upravljanja vatrom i eksplozijom	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo *	

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBIH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

Uticaj/problem	Mjere ublažavanja uticaja	Procjena troškova (US\$)		Institucionalna odgovornost		Komentari
		Operativno	Implementacija	Operativno	Implementacija	
▪ Nabavka i transport materijala	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Implementacija CSOP-a kako bi se osiguralo da se materijali transportuju u pokrivenim vozilima kako bi se smanjili negativni uticaji na životnu sredinu i Plan upravljanja zaštitom na radu, kojim se osbezbeđuje da se ugrađuju materijali u skladu sa Predmjerom i predračunom. 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo *	
POSTUPANJE S NALAZIŠTIMA U FAZI IZGRADNJE						
▪ Uticaji na kulturno-historijsko naslijeđe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ako se na gradilištu ili blizu njega otkrije arheološko ili neko drugo nalazište, neophodna je trenutna obustaviti radove i obavijestiti lokalne vlasti; ▪ Implementacija odredbi CSOP-a. 	Uključeno u građevinske radove	Uključeno u nadzor	Izvođač radova	Nadzorno tijelo *	U slučaju nalazišta koje spade u kulturno naslijeđe, radove nadzire ovlaštена institucija
FAZA KORIŠTENJA						
▪ Redovni događaji za vrijeme korištenja ceste	▪ Redovno održavanje	Uključeno u radove održavanja	Interni resursi	Izvođač radova redovnog održavanja	JP Ceste FBiH	

* Nadzorno tijelo će biti Konsultant kojeg imenuje JP Ceste FBiH prema federalnom zakonodavstvu

Srpanj 2018

<i>Uticaj/problem</i>	<i>Mjere ublažavanja uticaja</i>	<i>Procjena troškova (US\$)</i>		<i>Institucionalna odgovornost</i>		<i>Komentari</i>
		<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	<i>Operativno</i>	<i>Implementacija</i>	
▪ Zagađenje rijeka Neretve i Bregave zbog nedostatka održavanja separatora ulja i masti	▪ Ugradnja separatora ulja u skladu EN ISO 858-1 i 858-2 ▪ Redovno održavanje sistema za prošiščavanje voda	Uključeno u radove održavanja	Interni resursi	Izvođač radova redovnog održavanja	JP Ceste FBiH	
▪ Smanjenje sigurnosti na cesti zbog povećanja saobraćaja i brzine	▪ Redovno održavanje opreme i signalizacije na cesti	Uključeno u radove održavanja	Interni resursi	Izvođač radova redovnog održavanja	JP Ceste FBiH	

8. PROGRAM MONITORINGA OKOLIŠA

Tabela ispod predstavlja plan monitoringa potreban za gradilište - napravljen u skladu sa mjerama za ublažavanje posljedica u svrhu izbjegavanja ili smanjenja negativnih uticaja.

Prije početka radova, u skladu sa zahtjevima ESMP-a, i minimalnim zahtjevima monitoringa, koji su opisani u daljem tekstu, bez ograničenja na ove zahtjeve, izvođač radova će pripremiti detaljnu listu mjera ublažavanja i parametara koji će se pratiti, te će pripremiti podatke specifičnih početnih mjerena na lokaciji, koji su predviđeni u programu monitoringa.

Plan monitoringa na gradilištu koriste Nadzorni inženjeri i stručnjaci za okoliš i socijalna pitanja JP Ceste FBiH. Potpisane liste će biti proslijedene JP Ceste FBiH, koji će biti odgovorni za monitoring/praćenje i izvještavanje o usklađenosti.

JP Ceste FBIH će voditi registar pritužbi, koji će sadržavati sve informacije o problemima ili pritužbama koje je primila zajednica ili druge zainteresovane strane. To će uključivati: vrstu pritužbe, vrijeme i radnje za njihovo rješavanje i ishod.

Tabela 3: Program monitoring okoliša i socijalnih pitanja

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
FAZA PRIJE IZGRADNJE								
▪ Stvaranje radnih mesta i uticaj na lokalna preduzeća	▪ Broj zaposlenih osoba iz lokalnog stanovništva ▪ Pravovremeno informisanje lokalne zajednice	Šire područje izgradnje	Inspekcija	Prije izgradnje	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova	Izvođač radova
▪ Eksproprijacija, nedobrovoljno preseljenje i ekonomsko premještanje	▪ Implementacija zahtjeva RAP-a	JP Ceste FBH	Mjesečni i kvartalni interni izvještaji	Prije izgradnje	/	28000	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH
Privremeno zauzimanje zemljišnih parcela u privatnom vlasništvu u cilju izgradnje pristupnih puteva i smještaja osoblja, mašina i materijala	▪ Implementacija RPF odredbi	Gradilište	Izvještaji izvođača radova	Prije i za vrijeme izgradnje kad se ukaže potreba	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova	Izvođač radova
FAZA IZGRADNJE								
▪ Ograničenja pristupa.	▪ Osigurani alternativni prilazi, ▪ Uspostavljen TMP, ▪ Ako nije moguće izbjegći ograničenje pristupa, implementacija odredbi RPF-a	Gradilište	Vizuelni pregled	Nasumično provjeravanje najmanje jednom sedmično tokom izgradnje	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH

Srpanj 2018

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
▪ Ograničenja upotrebe zemljišta i oštećenja privatne svojine (poljoprivredne parcele, linijski objekti, i ograde) zbog odlaganja građevinskog otpada, kampova za radnike i parkiranja teških mašina	▪ Uspostavljen CSOP; ▪ Implementacija odredbi RPF-a postupcima naknade u slučaju povremene upotrebe zemljišta koje se nije moglo izbjegći, naknada će biti obezbijeđena pogodjenim vlasnicima / korisnicima ▪ Pritužbe	Gradilište	Vizuelni pregled + Centralni registar pritužbi	Prije izgradnje i nasumično provjeravanje najmanje jednom sedmično tokom izgradnje	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH	Nadzorno tijelo + JP Ceste FBIH
▪ Uticaji na lokalni saobraćaj (povećanje lokalnog saobraćaja, uključujući teške maštine i kamione, suženje puteva na samo jednu traku što uzrokuje zastoj u saobraćaju i ograničava pristup)	▪ Uspostavljen TMP ▪ Struktura saobraćaja, ▪ Pravovremene informacije građanima	Na gradilištu i u okolini	Vizuelni pregled i inspekcija	Nasumične provjere tokom sedmice	Uključeno u nadzor	Uključeno u nadzor	Nadzorno tijelo	Nadzorno tijelo
▪ Emisije u zrak: -izduvni gasovi -prašina	▪ Nivo prašine (količina taložnih čestica i lebdećih čestica) ▪ Emisije izduvnih gasova od vozila i opreme ▪ (SO2, NO2, dim i PM10)	Gradilište	Mjerni uređaji	Kao bazna mjerena prije radova, tokom izgradnje kada je to potrebno i po pritužbama građana	-	500 USD/mjerenje	Izvođač radova	Ovlašćena laboratorija
▪ Povećan nivo buke i vibracija: - nivo buke;	▪ Nivo buke	U naseljenim mjestima u blizini gradilišta	Mjerni uređaji	Po nalogu nadzornog organa ili u slučaju	-	500 USD /mjerenje	Izvođač radova + nadzor	Ovlašćena laboratorija

Srpanj 2018

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
- vibracije				pritužbi građana				
▪ Emisije u vodu: - moguća kontaminacija površinskih voda	▪ Analiza parametara kvaliteta površinskih voda: - Hemijska analiza (PH vrijednost, zamućenost, provodljivost, temperatura, suspendirane čestice, COD, BOD, azotna jedinjenja) - Standardne bakteriološke analize	U vodotocima nizvodno blizu gradilišta	Standardna laboratorijska oprema i metode monitoringa kvaliteta vode	Kao bazna mjerena prije radova i po nalogu nadzornog organa ili po prigovoru građana	-	1000 USD /mjerene	Izvođač radova + nadzor	Ovlašćena laboratorija
▪ Zagađenje površinskih vodotoka	▪ Prisustvo uljnog filma u površinskim vodotocima	U vodi nizvodno blizu gradilišta	Vizuelni pregled + Standardna laboratorijska oprema i metode monitoringa kvaliteta vode	Po nalogu nadzornog organa ili po prigovoru građana	-	500 USD /mjerene	Izvođač radova + Nadzor	Ovlašćena laboratorija
▪ Emisije u vodu i tlo zbog nepravilnog rukovanja otpadom	▪ Uspostavljen CSOP, ▪ Uspostavljen WMP-- nastajanje i upravljanje otpadom	Gradilište	Vizuelni pregled, evidencija o odlaganju ili računi od deponija	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova

Srpanj 2018

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
▪ Degradacija tla: - Erozija tla;	▪ Implementacija CSOP-a, ▪ Implementacija WMP-a.	Gradilište	Vizuelni pregled	Redovno tokom izvođenja radova	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Uklanjanje vegetativnog pokrivača	▪ Broj i vrsta vegetacije i analiza vegetativnog pokrivača prije početka i nakon završetka izvođenja radova	Gradilište	Vizualni pregled i evidencija	Prije početka (osnova) i nakon završetka izvođenja radova	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Degradacija bioloških i ekoloških resursa	▪ Svi iskopani rovovo dubine veće od 0.5m biće zakošeni ili imati evakuacijske kosine, pogodne za bijeg životinja. Svi rovovi će biti pregledani u smislu prisustva divljih životinja prije zartpavanja	Gradilište	Vizuelni pregled	Početna mjerena i redovno za vrijeme izvođenja radova	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Upravljanje otpadom	▪ Implementacija CSOP i WMP	Gradilište	Vizuelni pregled, evidencija o odlaganju ili računi od deponija	Redovno tokom izgradnje, po potrebi. Evidencija i interni izveštaju o	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + Nadzor	Izvođač radova

Srpanj 2018

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
				deponovanju vršiće se dnevno i mesečno				
▪ Akcidentne situacije, npr. prosipanje, curenje	Implementacija EMP-a koja uključuje: - Plan za slučaj izljevanja, - Spremnost za hitne slučajeve i - Plan postupanja	Gradilište	Vizuelni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Nabava materijala	Implementacija CSOP-a (porijeklo materijala, saglasnosti za materijale i sl.)	Gradilište	Izvještaji	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Transport materijala	Implementacija CSOP-a (porijeklo materijala, licence itd.)	Gradilište	Vizuelni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova
▪ Sigurnost radnika	Sprovоđenje mјera zaštite na radu (zaštitna oprema, toaleti, voda za piće itd.) Implementacija Smjernica Svjetske banke za zdravlje i sigurnost na radu	Gradilište	Vizuelni pregled	Dnevno	Uključeno u izvođenje radova	Uključeno u izvođenje radova	Izvođač radova + nadzor	Izvođač radova

Srpanj 2018

Potencijalni uticaj	Koji parameter se prati?	Gdje će se vršiti monitoring?	Kako će se vršiti monitoring?	Kada će se vršiti monitoring?	Procjena troškova (US\$)		Odgovornost	
					Izvršenje	Operativno	Izvršenje	Operativno
FAZA KORIŠTENJA								
▪ Emisije u vodu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analiza parametara kvaliteta vode: ▪ Hemijska analiza (PH vrijednost, zamućenost, provodljivost, temperatura, suspendirane čestice, COD, BOD, sastojci sa azotom, ukupno masti i ulja, mineralna ulja); 	Na ispustu iz separatora masti i ulja	Uzimanje uzoraka	Jednom godišnje	Interni resursi	1000 USD/uzorak	JP Ceste FBIH	Ovlaštena laboratorija

9. IMPLEMENTACIJA I IZVJEŠTAVANJE

9.1. IMPLEMENTACIJA PROJEKTA

JP Ceste FBH je implementator projekta i odgovorno je za implementaciju i usklađenost projekta u skladu sa ESMP-om.

Javnost ima pravo da učestvuje direktno ili indirektno, uz mogućnost izražavanja svojih interesa i mišljenja u procesu donošenja odluka tokom svih projektnih aktivnosti.

Biće osigurana primjena svih utvrđenih mjera zaštite okoliša i društva kao i programa monitoringa okoliša. Izvođač radova će biti odgovoran za sprovođenje mjera za ublažavanje uticaja na okoliš tokom izgradnje. Izvođač će zapošljavati stručnjake za zaštitu okoliša, kako bi nadzirao sprovođenje odgovornosti Izvođača i biće u komunikaciji sa investitorom. JP Ceste FBiH će osnovati Komisiju za pritužbe, koja će zaprimiti sve pritužbe tokom provedbe Projekta u skladu sa mehanizmima za pritužbe propisanim u EMP i ESMF za Program modernizacije magistralnih cesta Federacije BiH. Osim toga, Jedinica za implementaciju projekta JP Ceste FBiH uključuje eksperte iz oblasti okoliša i socijalnih pitanja. Za vrijeme implementacije projekta Investitor će nadgledati usklađenost Izvođača sa odredbama ESMP-a.

Po završetku projekta, JP Ceste FBiH će biti zadužen za upravljanje i održavanje objekata. Redovno i blagovremeno praćenje vršiće se u skladu sa planom monitoringa.

9.2. PROCES IZVJEŠTAVANJA

9.2.1. Izvođač radova – JP Ceste FBiH

Izvođač radova će pripremiti Izvještaj o usklađenosti sa ESMP-om u obliku mjesecnog izvještaja o napretku i dostaviti ga JP Ceste FBiH na lokalnom jeziku (B/H/S i na engleskom, u analognom i digitalnom obliku.)

Proces izvještavanja u slučaju neočekivanih situacija ili ugrožavanja okoliša i društva mora biti neposredan. Izvođač radova dužan je odmah obavijestiti JP Ceste FBiH i lokalnu zajednicu nakon što se neočekivan slučaj dogodio, putem telefona +387 33 250 370 ili putem e-mail adrese na internet stranici JP Ceste FBiH: <http://www.jpcfbih.ba/ba/kontakti/kontakti.shtml>.

Izvještaji izvođača radova JP Ceste FBiH treba da sadrže spisak i opis izvršenih aktivnosti, kao i preporuke i planirane buduće aktivnosti i mjere zaštite.

9.2.2. Nadzorni inžinjer – JP Ceste FBiH

Nadzorni inženjer priprema Izvještaj o usklađenosti sa ESMP-om u obliku mjesecnog izvještaja o napretku i dostavlja ga JP Ceste FBiH na lokalnom jeziku (B/H/S i na engleskom), u analognom i digitalnom obliku

9.2.3. JP Ceste FBiH – Svjetska banka

JP Ceste FBiH će pripremiti godišnje izvještaje o zdravlju i sigurnosti životne sredine (engl. Annual Environmental Health and Safety Reports (AEHS), uključujući indikatore monitoringa i izvještaje o implementaciji njihovih zahtjeva prema ESMP-u i dostaviti ih Svjetskoj banci na razmatranje

JP Ceste FBiH će svakih šest mjeseci pripremiti i podnijeti Svjetskoj banci Izvještaje o napredovanju

U slučajevima nezgoda većih razmjera ili smrti na gradilištu, JP Ceste FBiH će odmah obavijestiti Svjetsku banku o tome.

10.JAVNA RASPRAVA I OBJAVA INFORMACIJA

10.1. JAVNA RASPRAVA

Nacrt ESMP-a je objavljen i dostupan javnosti na lokalnom jeziku na stranicama JP Ceste FBiH od 04.07.2018. godine. Javna rasprava je najavljena na web stranici JP Ceste FBiH 09.07.2018. i na web stranici Općine Čapljina 09.07.2018., a u lokalnim novinama (Večernji List) najavljena je 11.07.2018. godine. Javnoj raspravi koja je održana 23.07.2018. godine u Čapljinu u Sali Općinskog Vijeća prisustvovalo je 7 zainteresiranih subjekata, a Zapisnik sa javne rasprave nalazi se u Prilogu ovog dokumenta.

Evidencija o javnoj raspravi, odnosno pritužbama predstavljenim na javnoj raspravi, evidentiraju se u Registru pritužbi, a mišljenja i prijedlozi javnosti uključuju se u završni ESMP.

Nakon javne rasprave dokument je ponovo objavljen na web stranici JP Cesta FBiH.

10.2. OBJAVA INFORMACIJA

Nacrt ESMP-a biće dostupan na internet stranici JP Ceste (www.jpcfbih.ba) na B/H/S jeziku i na internet stranici Svjetske banke na engleskom jeziku. Tokom procesa javne rasprave zainteresovana javnost će dobiti sve informacije u vezi sa projektom, uključujući socijalna i okolišna pitanja. Zaključci će biti prezentirani na jednostavan način.

Tokom građevinskih radova izvođač će mjesечно dostavljati informacije JP Ceste FBIH o procesu rada koji će biti objavljen na internet stranicama JP Ceste FBIH i BHAMK-a (Auto-savez BiH) u vezi sa privremenim režimom odvijanja saobraćaja.

Dinamički plan radova radova i eventualne izmjene plana objaviće se dvije sedmice prije početka radova na internet stranici JP Ceste FBIH kao i u lokalnim novinama, radio i televizijskim stanicama. Dinamički plan će pružiti informacije o početku i kraju radova, što može uticati na pogodjene grupe (kao što su promjene saobraćaja / vode / režima snabdijevanja električnom energijom, prilaza, buke i prašine zbog građevinskih radova)

10.3. MEHANIZMI ZA PRITUŽBE

Osim institucionalno dostupnog redovnog i vanrednog pravnog lijeka i postojećih institucija, JP Ceste FBIH će osigurati i formirati poseban mehanizam za rješavanje pritužbi u saradnji i sudjelovanju općina pod čijim se administrativnim nadležnostima vrši projekat, u ovom slučaju sa Općinom Čapljina.

Rješavanje pritužbi osnovan za ovaj projekat realizira se preko **Centralne komisije za registar pritužbi** (engl. Central FeedBck Desk (CFD)) na nivou JP Ceste FBIH, koja će služiti i kao informativni centar na nivou projekta i mehanizam za pritužbe, dostupan onima na koje utiče implementacija svih podkomponenata projekta. CFD će služiti osobama pogođenim direktno ili indirektno građevinskim radovima.

Formular za pritužbe (Prilog 1) kao ispis će biti dostupan u općinskoj upravi, na gradilištu i u kancelarijama JP Ceste FBIH i biće dostupna za preuzimanje na internet stranici JP Ceste FBIH (www.jpcfbih.ba) i internet stranici općine.

Pritužba se može prijaviti pismenim putem kod izvođača radova na gradilištu, kao i u kancelarijama izvođača. Izvođač radova je obavezan da podnese formular za pritužbe za registraciju, objasni mehanizam za pritužbe građaninu i proslijedjeni popunjen obrazac za pritužbe proslijedi Centralnoj komisiji za registar pritužbi u JP Ceste FBIH. Pritužba se takođe može popuniti u JP Ceste FBIH, telefonom, telefaksom i putem e-pošte na naznačenu e-mail adresu zalbena@jpcfbih.ba, ili putem pošte na adresu Terezija 54, 71000 Sarajevo.

Informativni letak u vezi sa mehanizmom za pritužbe biće dostupan na gradilištu u svako doba, bilo da je gradilište zatvoreno ili otvoreno. Informativni letak će se plastificirati i postaviti na informativnoj ploči gradilišta da bude dostupan korisnicima u svakom trenutku.

Svi podnosioci pritužbe će biti arhivirani u registar i biće im dodijeljen broj, te će primitak istih biti potvrđen u roku od 3 radna dana.

CFD će uložiti sve razumne napore kako bi pritužbu rješio nakon zaprimanja iste. Ako CFD nije u stanju da se bavi pitanjima koja su pokrenuta neposrednim ispravkama, identifikovat će se dugoročna korektivna akcija. Podnositac pritužbe će biti obavešten o predloženoj korektivnoj akciji i praćenju njene realizacije u roku od 14 radnih dana nakon potvrde primitka pritužbe.

Ako se konkretno pitanje pokrenuto pritužbenim postupkom ne može rješiti ili ako nije potrebno djelovanje, detaljno objašnjenje / opravdanost će biti data podnosiocu pritužbe zbog toga što pitanje nije adresirano. Odgovor će takođe sadržati objašnjenje o tome kako osoba / organizacija koja je pokrenula pritužbu može nastaviti sa pritužbama u slučaju da odgovor nije zadovoljavajući.

U svakom trenutku, podnosioci pritužbe mogu tražiti druga pravna sredstva u skladu sa pravnim okvirom FBiH.

Dodatne informacije vezano za pritužbe mogu se pronaći u dokumentima pod nazivom ESMF I RPF za Projekat modernizacije cestovnog sektora Federacije BiH..

11.ZAHTJEVI ZA POČETAK RADOVA

Izvođač radova će uspostaviti sva potrebna bazna istraživanja prije početka radova. Osnovni podaci za monitoring uključuju podatke o kvalitetu vazduha, podatke o kvalitetu površinskih voda, pregled lokacije za sve ugrožene i endemične vrste i druga pitanja zaštite životne sredine u zoni koridora direktnih i indirektnih uticaja. Izvođač radova je dužan da obezbjedi ova mjerena tokom i nakon završetka radova. Izvođač radova će osigurati da mjerena vrše ovlašćene institucije i da se zasnivaju na nalazima i preporukama kvalifikovanog stručnjaka.

Izvođač radova će napraviti Plan organizacije gradilišta (engl. Construction Site Organization Plan (CSOP)) koji se sastoji od:

- a. Plana implementacije ovoga ESMP-a,
- b. detaljan plan upravljanja otpadom (engl. Waste Management Plan (WMP)]
- c. Studija o sigurnosti (uključuje elaborat o sigurnosti na radu i elaborat o zaštiti od vatre i eksplozija)
- d. Plan upravljanja saobraćajem (engl. Traffic Management Plan (TMP)), koji će izraditi izvođač radova prije početka radova na izgradnji.

Ove studije moraju biti urađena u skladu sa zakonodavstvom FBiH⁴, prije početka izvođenja radova, dok su zakonske obaveze Izvođača radova određene u tenderskoj dokumentaciji i ugovoru i zasnivaju se na odredbama ovog ESMP-a. Izvođač radova dostavlja ove studije nadzornom inženjeru JP Cesta FBIH, stručnjacima za zaštitu okoliša i socijalne aspekte, prije početka radova, a moraju biti prihvaćeni i odobreni prije početka radova. Moguće je da će biti potrebno ažurirati ESMP nakon održanih javnih rasprava. Izvođač će biti dužan postupiti u skladu s ažuriranim ESMP-om.

11.1. Socijalni aspekti

- Implementacija integriranog RAP-a
- Isplata naknada u skladu s odrdbama RAP-a prije ulaska u posjed.

⁴ Uredba o organizaciji gradilišta, obaveznoj dokumentaciji na gradilištu i učesnicima u građenju, Sl. novine FbiH br. 48/09, 75/09 i 63/12

PRILOZI

PRILOG 1. FORMULAR ZA PRITUŽBE

REFERENTNI BROJ (Popunjava službenik)			
KATEGORIJA PRITUŽBE	A) Pogođen eksproprijacijom		
	b) Svi ostali		
INFORMACIJE O PODNOSIOCU PRITUŽBE			
IME I PREZIME			
GODINA ROĐENJA			
POL	M	Ž	
ADRESA			
TELEFON/MOBITEL			
E-MAIL			
Opis incidenta (Šta se desilo? Gdje? Kome? Šta je rezultat problema?) 			
Datum incidenta?			
<ul style="list-style-type: none"> • Pritužba na događaj koji se desio jednom – Datum: _____ • Događaj koji se desio više puta (Koliko puta?) _____ • U toku (trenutno imam problem) 			
Šta biste voljeli da se desi?? 			
DATUM:	POTPIS:		
OVAJ FORMULAR VRATITI U : CENTRALNA KOMISIJA ZA REGISTAR PRITUŽBI <i>JP CESTE FBH</i> <i>Terezija 54,</i> <i>71000 Sarajevo</i> <i>Napomena: Sve kopije se vraćaju PIU</i>			

PRILOG 2. TABELA ZA REGISTRACIJU PRIJEMA PRITUŽBI

Br.	Datum prijema	Vrsta pritužbe (odnosi se na eksproprijaciju, radove ili ostalo)	Opis pritužbe	Podnositac pritužbe		Datum potvrde o prijemu	Opis preduzetih akcija	Datum rješavanja pritužbe
				Status	Pol			

PRILOG 3. ZAPISNIK S JAVNE RASPRAVE

JP Ceste FBiH poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Čapljina i naselja koja gravitiraju području namjeravane gradnje za projekt *rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići i rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17* da uzmu učešće na

JAVNOJ RASPRAVI

- o „*Planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići*“ i „*Planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17*“

koja će se održati **u Capljini, u sali Općinskog vijeća (zgrada MUP-a)**, dana **23.07.2018. u 11:00 sati**, s ciljem davanja prijedloga i sugestija javnosti i uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenta. Dokument je izrađen za potrebe Programa modernizacije magistralnih cesta u Federaciji BiH prema politikama kreditora. Načrt dokumenta možete pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH na sljedećem linku: <https://ipdcfbh.ba/bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38>, i na web stranici općine Čapljina.

Svi zainteresirani subjekti koji nisu u mogućnosti da prisustvuju javnoj raspravi mogu svoje komentare i sugestije dostaviti do datuma održavanja javne rasprave putem e-mail adrese pint@ipcfbih.ba

Dnevni red:

1. Prezentacija Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići
2. Prezentacija Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17
3. Pitanja, diskusija, odgovori i objašnjenja

09.07.2018.]

Srpanj 2018

Obavijest o Javnoj raspravi u lokalnim novinama „Večernji List“ (11. srpanj 2018.)

**JP CESTE
FEDERACIJE BIH**

JP Ceste FBiH poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Čapljina i naselja koja gravitiraju području namjeravane gradnje za projekt rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići i rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17 da uzmu učešće na JAVNOJ RASPRAVI

o „Planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići“ i „Planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17“

koja će se održati **u Čapljinu, u sali Općinskog vijeća (zgrada MUP-a), dana 23.07.2018. u 11:00 sati**, s ciljem davanja prijedloga i sugestija javnosti i uključivanja relevantnih pitanja u finalnu verziju dokumenta. Dokument je izrađen za potrebe Programa modernizacije magistralnih cesta u Federaciji BiH prema politikama kreditora. Nacrt dokumenta možete pronaći na službenoj stranici JP Ceste FBiH na sljedećem linku: <https://jpdcfbh.ba/bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38>, i na web stranici općine Čapljina.

Svi zainteresirani subjekti koji nisu u mogućnosti da prisustvuju javnoj raspravi mogu svoje komentare i sugestije dostaviti do datuma održavanja javne rasprave putem e-mail adrese pimt@jpdcfbh.ba

Dnevni red:

1. Prezentacija Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići
2. Prezentacija Plana upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M17
3. Pitanja, diskusija, odgovori i objašnjenja

09.07.2018.

Web adrese na kojima se nalaze objave dokumenta i poziva na Javnu raspravu sa screenshot objavom na web stranici:

1. Web stranica JP Cesta FBiH (objavljeno 09.07.2018.)

<https://jpdcfbh.ba/bs/novosti/javne-rasprave-o-nacrtima-planova-upravljanja-okolisem-za-projekte-rekonstrukcije-raskrsnice-m-6-i-m-17-u-mjestu-tasovcici-i-mosta-preko-rijeke-bregave/57> - Poziv na javnu raspravu (B/H/S jezik)

<http://jpdcfbh.ba/bs/aktivnosti/modernizacija-magistralnih-cesta/38> - Dokument (B/H/S jezik)

<https://jpdcfbh.ba/en/news/public-consultations-for-draft-empss-for-the-project-of-reconstruction-of-the-crossroad-m6-and-m17-in-tasovcici-and-bridge-over-the-bregava-river/57> - Poziv na javnu raspravu (Engleski jezik)

<http://jpdcfbh.ba/en/activities/modernization-of-main-roads/38> - Dokument (Engleski jezik)

Srpanj 2018

Public Consultations for draft EMPSS for the Project of Reconstruction of the crossroad M6 and M17 in Tasovčići and bridge over the Bregava river

09/07/2018

PC Roads of the FBH Ltd Sarajevo invites all interested parties, non-governmental organizations and residents of the municipality Čapljina and settlements neighbouring the area of intended reconstruction of the crossroad M6 and M17 in Tasovčići and reconstruction of bridge over the Bregava river on the main road M17 to take part in public consultations.

The Public Consultation will take place on **July 23rd, 2018 at 11 am** in Čapljina, in the premises of the Ministry of Transport, Infrastructure and Spatial Planning, for collecting views and opinions of the stakeholders and addressing the relevant issues into the final version of the documents.

The document was drafted under the Roads Modernization Programme, in line with the policies of funding institutions. The draft documents can be found on the official website of the PC Roads of the FBH at the following link: <https://pcfbih.ba/en/news/public-consultations-for-draft-environmental-and-social-management-plan-for-the-project-of-reconstruction-of-crossroad-vitkovići-road-m20>.

All interested parties who are not able to participate in the public consultations can submit their suggestions and comments by July 23rd, 2018 via e-mail address: infocenter@pcfbih.ba.

Agenda:

- 1. Presentation of draft Environmental and Social Management Plan for the Project of reconstruction of the crossroad M6 and M17 in Tasovčići
- 2. Presentation of draft Environmental and Social Management Plan for the Project of reconstruction of bridge over the Bregava river on the main road M17.
- 3. Questions, discussion, answers and explanations.

Public Bid Opening for Three Lots

ROAD MODERNIZATION
Contract for Supervisory Services for Roads Modernization in Federation of Bosnia and Herzegovina

PUBLIC CONSULTATIONS
Public Consultations for draft Environmental and Social Management Plan for the Project of the reconstruction of crossroad Vitkovići, road M20

PUBLIC CONSULTATIONS
Public Consultations for draft Environmental and Social Management Plan for the Project of the reconstruction of the main road M17, section Tarčin – Konjic

BID OPENING
Public Bid Opening for Three Lots

NEWS ARCHIVE

ADRESA
Terezije 54,
7100 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

KONTAKT
E. +387 33 250 230
F. +387 33 250 231
E. info@pcfbih.ba

Design & Development: Lantech Studio d.o.o.
Copyright © 2018 PC Roads of FBH Sarajevo. All rights reserved.

NOVOSTI, OBAVIJESTI I AKTUALNOSTI

Javne rasprave o nacrtima Planova upravljanja okolišem za projekte Rekonstrukcije raskrsnice M-6 i M-17 u mjestu Tasovčići i mosta preko rijeke Bregave

09.07.2018.

JP Ceste FBH poziva sve zainteresirane subjekte, nevladine organizacije i stanovnike općine Čapljina i naselja koja gravitiraju prema području namjeravane građevine za projekt Rekonstrukcije raskrsnice M-6 i M-17 u mjestu Tasovčići i Rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M-17 da uzmu učešće u javnoj raspravi

javna rasprava će se održati u Čapljini, u sali Općinskog vijeća (zgrada MuP-a), dana 23.07.2018. u 11:00 sati, u čijem davaju predsjednik i kognjenti (ponosni i uključujući relevantne pitanja) u finalu verzije dokumenta.

Dokument je izrađen za potrebe Programa modernizacije magistralnih cesta u Federaciji BiH prema politikama kreditora. Naredi dokumenta može pronaći na službenoj stranici JP Cete FBH na sljedećem linku: <https://pcfbih.ba/en/news/public-consultations-for-draft-environmental-and-social-management-plan-for-the-project-of-reconstruction-of-crossroad-vitkovići-road-m20>.

Uvjet komuniciranju subjekti koji imaju mogućnost da prisustvuju javnoj raspravi mogu posjetiti komentare i sugestije dostavivši do osnivača organizacije putem e-mail adrese: infocenter@pcfbih.ba.

Dovršni red:

- 1. Prezentacija Planova upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Rekonstrukcije raskrsnice M-6 i M-17 u mjestu Tasovčići
- 2. Prezentacija Planova upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekt Rekonstrukcije mosta preko rijeke Bregave na cesti M-17
- 3. Pitanje, diskusija, odgovori i objašnjeni

POŠALJETE CLANAK

ADRESA
Terezije 54,
7100 Sarajevo,
Bosna i Hercegovina

KONTAKT
E. +387 33 250 230
F. +387 33 250 231
E. info@pcfbih.ba

Design & Development: Lantech Studio d.o.o.
Copyright © 2018 PC Roads of FBH Sarajevo. All rights reserved.

2. Web stranica Općine Čapljina (objavljeno 09.07.2018.)

<https://capljina.ba/2018/07/09/javna-rasprava-o-planu-upravljanja-okolisem-i-drustvenim-aspektima/>

The screenshot shows the official website of the Municipality of Čapljina. At the top, there is a banner with a night view of the town and the text "Općina Čapljina". Below the banner, the main navigation menu includes "Početna", "Kontakt", "Arhiv", "O Čapljini", "Općinska uprava", "Infoodjeli", "Multimedija", "Ostalo", "Adresar", and "Kontakt". A search bar is also present.

The main content area features a large heading "Javna rasprava o planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima" (Public consultation on the environmental and social management plan) dated "srpanj 9, 2018". Below the heading is a photograph of a bronze statue in front of a building, with a bridge visible in the background.

On the right side, there is a sidebar titled "IZBORNIK" (Ballot box) containing links to "Opcija", "Općinska uprava", "Infoodjeli", "Multimedija", "Ostalo", "Adresar", and "Kontakt". Below this are three boxes: one for "Obrasci" (Forms) with links to "Zahjevi" and "Izjave"; one for the "Narodni list Općine Čapljina Službene glasilo" (Official Gazette of the Municipality of Čapljina, Official Journal); and one for "Pitajte načelnika" (Ask the mayor) featuring a photo of Dr. Šimun Vidić.

At the bottom left, there is a section titled "JAVNOJ RASPRAVI" (Public Consultation) with a note about the deadline for comments. At the bottom right, there is a "Dnevnici red." (Daily agenda) section listing three items related to the presentation of the environmental and social management plan.

At the very bottom, there are three PDF download links: "Putov za javnu raspravu (Čapljina)", "PUO_rekonstrukcija_raskrsnice_M-6_i_M-6_dokument", and "PUO_rekonstrukcija_mesta_poko_bregave_obiava".

ZAPISNIK sa Javne rasprave na nacrt Plana upravljanja okolišem i društvenim utjecajima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M17 i M6 u naselju Tasovčići

održane 23.07.2018. godine u Čapljini u 11.00h u sali Općinskog Vijeća, zgrada MUP-a

Javna rasprava na nacrt Plana upravljanja okolišem i društvenim utjecajima za projekt rekonstrukcije raskrsnice M17 i M6 u naselju Tasovčići održana je s ciljem upoznavanja javnosti s nacrtom navedenog dokumenta.

Javna rasprava je organizirana od strane investitora, JP Ceste Federacije BiH, a ispred investitora sudjelovali su: Smail Ćorić – voditelj projekta, Ivana Božić Krezić – specijalist za okolišni aspekt projekta i Selma Ljubijankić – član tima za socijalni aspekt Projekta.

Spisak svih prisutnih dat je u prilogu ovog zapisnika.

Prezentacija i rasprave:

- **Ivana Božić Krezić** je ispred investitora JP Ceste Federacije BiH pozdravila sve prisutne i predstavila predstavnike Investitora, te dala kratki uvod o Programu modernizacije i dokumentu, te je prezentirala sam dokument, upoznala sve prisutne sa nacrtom Plana upravljanja okolišem i društvenim utjecajima za projekt rekonstrukcije raskrsnice, sa ciljevima izrade, mjerama ublažavanja svih identificiranih potencijalnih okolišnih i društvenih utjecaja, monitoring planom, objavom informacija, mehanizmom za pritužbe, zahtjevima za početak radova i ostalim relevantnim informacijama iz dokumenta. Istaknuo je da se ovdje radi o nacrtu dokumenta i da će svi relevantni komentari s javne rasprave biti implementirani u finalni dokument. Također je naglašeno da je dokument revidiran od strane stučnog tima Svjetske banke, a po usvajanju će postati obavezujući dokument za ugovorene strane u samoj implementaciji projekta.
- Voditelj projekta, **Smail Ćorić**, je ukratko predstavio sam projekt rekonstrukcije raskrsnice, opisao obim i tok radova.
- Usljedila je javna rasprava na dokument:
- **Mate Nikšić**: Općina Čapljina: pita kad se očekuje početak radova
- **Ivana Božić Krezić** ističe da je tender za izvođenje radova u proceduri i da se nadamo da bi se s radovima moglo krenuti do 10. mjeseca ove godine

- **Draženka Pervan** ističe da ima upit u vezi samog projekta, odnosno primjedbu i pita da li je može iznijeti direktno na raspravi ili da se obrati pismenim putem
- **Ivana Božić Krežić** odgovara da slobodno može iznijeti sva pitanja i primjedbe vezane za dokument i projekt za vrijeme same rasprave, i ponavlja da putem mehanizma za pritužbe, koji je ranije predstavljen, može također iznijeti svoje primjedbe
- **Draženka Pervan** naglašava da podržava Projekt, kaže da je svjedok velikog broja nesreća koje su se događale na lokaciji raskrsnice i naglašava da mu je drago što će se raditi rekonstrukcija s ciljem smanjivanja broja nezgoda i poboljšanja sigurnosti. Ističe da je vlasnik objekta koji se nalazi u neposrednoj blizini projektne lokacije i zanima ga li da će mu i nakon radova biti omogućen pristup objektu
- **Smail Čorić** daje projekt na uvid i poziva gdina. Draženka da zajedno pogledaju nacrte i naglašava da će mu pristup biti omogućen
- **Mile Limov** (JP Radiopostaja Čapljina) pita da li se zna tko će biti izvođač radova
- **Ivana Božić Krežić** odgovara da je tender za izvođenje radova u proceduri i još ne znamo tko će izvoditi radove

Javna rasprava je završila u 13.00 sati.

Fotografije sudionika Javne rasprave u Čapljini (sala Općinskog Vijeća)

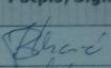
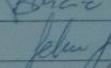
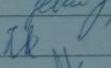
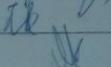
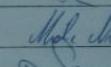
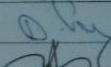
Srpanj 2018

Spisak učesnika na Javnoj raspravi

**JP CESTE
FEDERACIJE BIH**

Javna rasprava o Planu upravljanja okolišem i društvenim aspektima za projekat rekonstrukcije raskrsnice M6 i M17 u mjestu Tasovčići, 23. srpanj 2018.g.

LISTA SUDIONIKA / LIST OF PARTICIPANTS

R.b. No.	Ime i prezime / Name and surname	Institucija/Institution	Tel.	E-mail	Potpis/Signature
1	Ivana Božić Krežić	JP CESTE FBiH	036/397-245	ivanabozic.krežić@jpcefbih.ba	
2	Selma Hubnjaković	—	033/563-519	selma-hubnjakovic@jpcefbih.ba	
3	Mil Limor	RADNIČTAŠA ČAPLINA	063/353-667	milk.limor@ymail.com	
4	Mario Šafro	OPĆINA ČAPLINA	036/805-052	mario.safro@opchaplina.ba	
5	MATE NIKŠE	OPĆINA ČAPLINA	036/805-052		
6	DANICA PERVAKI		063/563-233		
7	Emiril Ćorić	JP Ceste FBiH	036/397-241	emiril@jpcefbih.ba	
8					
9					
10					
11					
12					